

DEMOS

KARTICE ZA DIJALOG

DEMOS kartice za dijalog dio su dijaloške metode DEMOS i služe kao alat koji pruža smjernice tj. olakšava dijaloge o različitim temama vezanim uz demokraciju.

Za više informacija o tome kako koristiti kartice za dijalog, molimo pogledajte vodič DEMOS koji pruža praktične savjete za voditelje i nalazi se na web stranici projekta DEMOS:

Izjava o odricanju od odgovornosti: Projekt DEMOS sufinanciran je sredstvima Europske unije. Izraženi stavovi i mišljenja isključivo su autorovi i ne odražavaju nužno stavove Europske unije ili Europske agencije za obrazovanje i kulturu (EACEA). Ni Europska unija ni EACEA ne mogu biti odgovorni za njih.

Ova publikacija licencirana je pod CC BY- NC- ND 4.0

Sadržaj

[AKTIVNO GRAĐANSTVO](#)

[AUTORITARIZAM](#)

[CIVILNO DRUŠTVO](#)

[CJELOŽIVOTNO UČENJE](#)

[DEMOGRAFSKE PROMJENE](#)

[DEMOKRACIJA](#)

[DEZINFORMACIJA](#)

[DIJALOG](#)

[DRUŠTVENE MREŽE](#)

[EKONOMSKA NEJEDNAKOST](#)

[EMIGRACIJA](#)

[GEOPOLITIKA](#)

[GLASANJE](#)

[GRAĐANSKA NE/ AKTIVNOST](#)

[GRAĐANSKA DUŽNOST](#)

[IMIGRACIJA](#)

[INKLUZIJA](#)

[IZBORI](#)

[JAVNA POLITIKA](#)

[JAVNA SFERA](#)

[JEDNAKOST](#)

[KLIMATSKE PROMJENE](#)

[KONFLIKT](#)

[KORUPCIJA](#)

[LJUDSKA PRAVA](#)

[LJUDSKO DOSTOJANSTVO](#)

[MEDIJI](#)

[MEDIJACIJA](#)

[MLADI](#)

[MIR](#)

[MENTALNO ZDRAVLJE](#)

[MIGRACIJA](#)

[NACIONALIZAM](#)

[NE/PRAVDA](#)

[NE/ZAPOSLENOST](#)

OBRAZOVANJE

ODGOVORNOST JAVNIH DUŽNOSNIKA

OSOBNÁ ODGOVORNOST

OTPORNOST

POLARIZACIJA

PRAVA MANJINA

PRAVOSUĐE

POLITIČKE STRANKE

POLITIKA

POPULIZAM

POUKE IZ POVIJESTI

POVJERENJE

PRIVATNOST

PROSPERITET

RADIKALIZACIJA I EKSTREMIZAM

RAT

RAZNOLIKOST

REFERENDUM

RODNA RAVNOPRAVNOST

SEGREGACIJA

SIGURNOST

SLOBODA IZBORA

SOLIDARNOST

SLOBODA GOVORA

STARENJE EUROPE

SUDJELOVANJE MLADIH

SUSTAV PROVJERA I RAVNOTEŽA

TOLERACIJA

TRANSPARENTNOST

UMJETNA INTELIGENCIJA

USAMLJENOST

VOLONTIRANJE

VLADAVINA PRAVA

VODSTVO

ZAŠTITA OKOLIŠA

ŽENSKA PRAVA

AKTIVNO GRAĐANSTVO

AKTIVNO GRAĐANSTVO:

aktivno građanstvo odnosi se na širok raspon sudjelovanja u demokratskom životu. Ukratko, to znači da ljudi pripadaju zajednici i rade za njezinu dobrobit.

Povezane teme

- građanska dužnost
- volontiranje
- nedostatak sudjelovanja
- obrazovanje

SMJERNICE ZA DIJALOG

Zagrijavanje

- Koji vam primjeri padaju na pamet kada razmišljate o “aktivnom građanstvu”?
- Kako biste opisali aktivnog građanina?
- Što mislite, što je potrebno da bi netko bio aktivan građanin?

Produbljivanje teme

- Možete li navesti jedan primjer iz svog života kada ste bili aktivan građanin? Ako vam je teško odabrati, razmislite o primjeru koji je za vas najznačajniji.
- Što olakšava ili otežava aktivno sudjelovanje građana u vašem svakodnevnom životu, zajednici, području ili zemlji?

Završno razmišljanje (= poziv na djelovanje)

- Kako možemo podržati aktivno građanstvo u našoj zajednici ili državi?
- Koje vas teme ili društvena pitanja inspiriraju da se uključite kao aktivni građanin?

AUTORITARIZAM

AUTORITARIZAM:

politički sustav u kojem jedan autoritet ili mala skupina pojedinaca ima značajnu moć, s malo ili nimalo odgovornosti prema javnosti. U takvim je sustavima politički pluralizam ograničen, građanske slobode i prava ograničeni, a politička opozicija često potisnuta.

May connect with

- populism
- nationalism
- checks and balances
- human rights
- freedom of speech

SMJERNICE ZA DIJALOG

Zagrijavanje

- Na što prvo pomislite kad čujete pojam "autoritarizam"?
- Kako se autoritarizam razlikuje od demokracije?

Produbljivanje teme

- Na koji način autoritarne vlade održavaju kontrolu nad svojim stanovništvom i koje metode koriste za suzbijanje neslaganja?
- Koje su ključne razlike u životu pod autoritarnim režimom u usporedbi s demokratskim?
- Trebamo li biti zabrinuti zbog autoritarizma u našoj zemlji ili u Europi?

Završno razmišljanje

- Koje konkretne korake možete poduzeti kako biste podigli svijest o opasnostima autoritarizma i zaštitili demokratske vrijednosti?

CIVILNO DRUŠTVO

CIVILNO DRUŠTVO:

zajednica neprofitnih organizacija, nevladinih organizacija (NGO- a), grupa zajednica, vjerskih organizacija, radničkih sindikata i skupina za zagovaranje koje se organiziraju oko interesa i potreba ljudi.

Povezane teme

- aktivno građanstvo
- građanski angažman
- volontiranje

SMJERNICE ZA DIJALOG

Zagrijavanje

- Na što prvo pomislite kad čujete pojam "civilno društvo"?
- Možete li navesti neke organizacije ili grupe koje su dio civilnog društva u našem gradu ili zemlji?
- Na koji je način civilno društvo važno za funkcionalnu demokraciju?

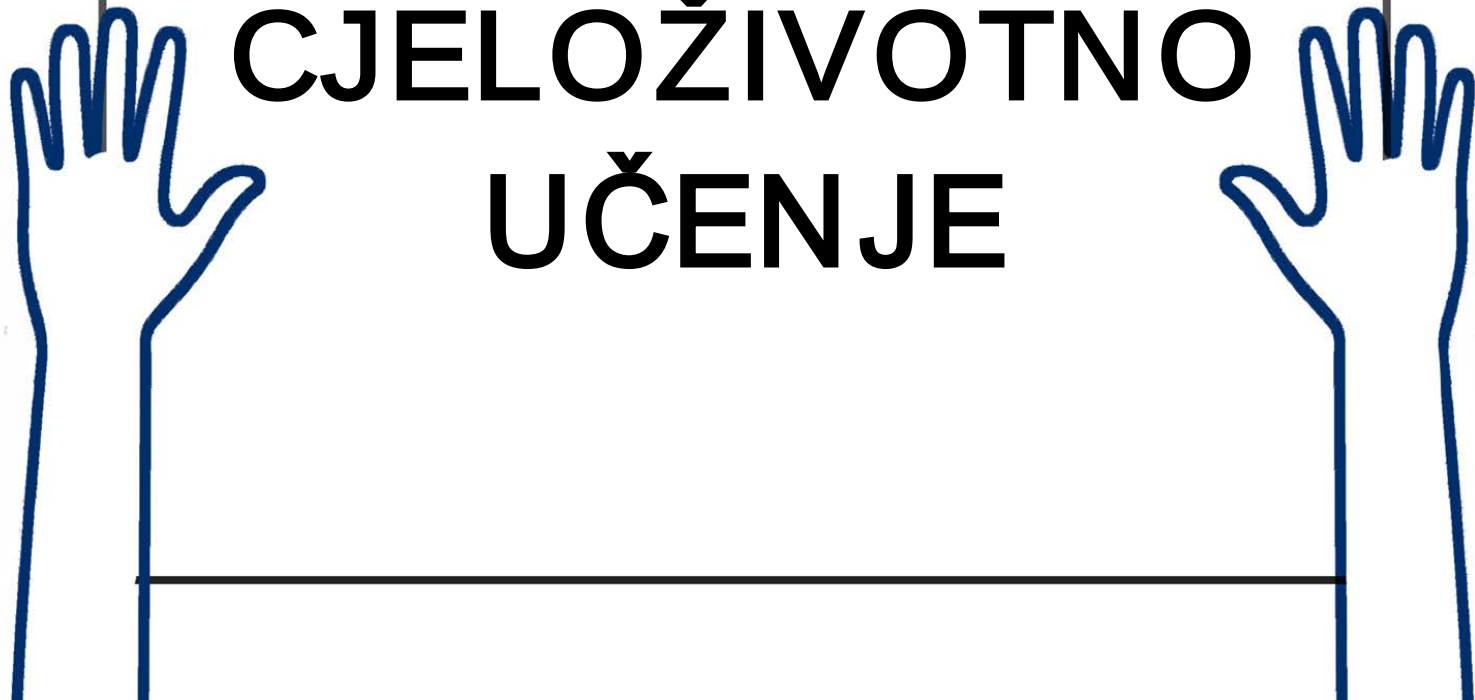
Produbljivanje teme

- Jeste li uključeni u neke organizacije civilnog društva ili aktivnosti? Opišite svoje iskustvo.
- S kojim se izazovima organizacije civilnog društva susreću u vašoj zajednici ili zemlji?
- Postoje li u našoj zemlji tenzije između prodemokratskih i ne nužno prodemokratskih organizacija civilnog društva?

Završno razmišljanje

- Na koji način pojedinci mogu podržati i ojačati civilno društvo?
- Kako potaknuti ljude koji nisu građanski angažirani da se uključe u organizacije civilnog društva koje odgovaraju njihovim interesima i potrebama?

CJELOŽIVOTNO UČENJE

CJELOŽIVOTNO UČENJE:

kontinuirano stjecanje znanja i vještina tijekom života pojedinca, izvan formalnog obrazovanja. Uključuje način razmišljanja koji njeguje znatiželju i rast, praksu kontinuiranog obrazovanja u osobnom i profesionalnom području.

Povezane teme

- demografske promjene
- obrazovanje
- građanska ne/aktivnost
- ljudsko dostojanstvo

SMJERNICE ZA DIJALOG

Zagrijavanje

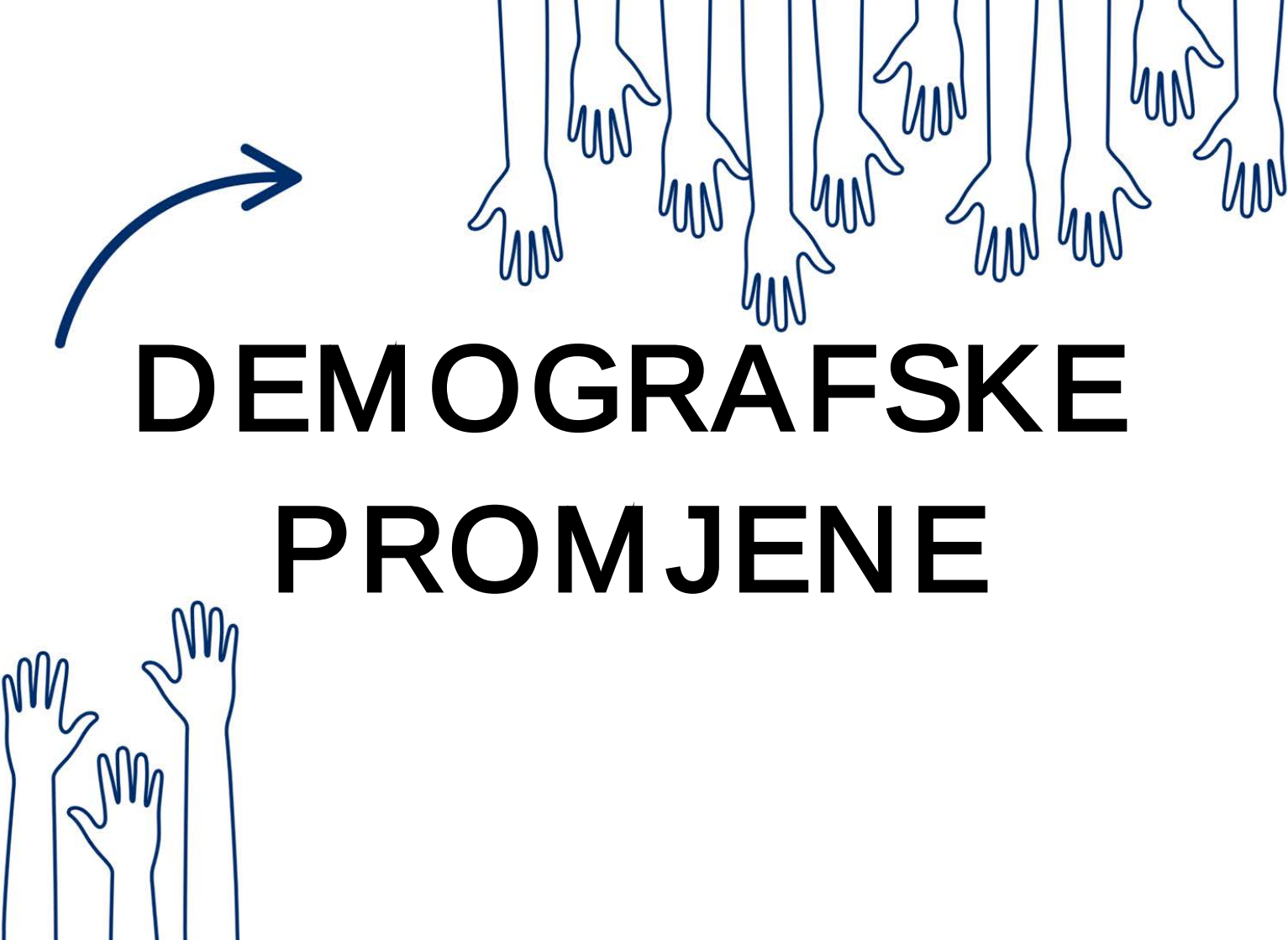
- Što za vas znači “cjeloživotno učenje”?
- Možete li se sjetiti primjera u kojem vam je učenje nečeg novog kao odrasloj dobi koristilo?
- Znate li za mjesta ili organizacije koje ljudima nude mogućnosti za cjeloživotno učenje?

Produbljivanje teme

- Kako sklonost kontinuiranom učenju utječe na sposobnost osobe da se prilagodi promjenama u osobnom ili profesionalnom životu?
- Koju bi ulogu vlade i institucije trebale imati u promicanju cjeloživotnog učenja kroz politike i pristupačne programe?

Završno razmišljanje

- Što mislite, s kojim se izazovima društvo suočava kako bi svima osiguralo pristup cjeloživotnom učenju i kako ih možemo prevladati?
- Koje korake pojedinci mogu poduzeti kako bi u svom životu stvorili naviku dugogodišnjeg učenja?

DEMOGRAFSKE PROMJENE

DEMOGRAFSKE PROMJENE:

promjene u sastavu stanovništva, uključujući promjene u dobnoj strukturi, stopama nataliteta i smrtnosti, migracijskim obrascima, geografiji i kulturnoj raznolikosti.

Povezane teme

- ljudsko dostojanstvo
- pravednost
- otpornost
- segregacija

SMJERNICE ZA DIJALOG

Zagrijavanje

- Što podrazumijevate pod pojmom "demografske promjene"?
- Možete li navesti neke primjere demografskih promjena koje su se dogodile u našoj zajednici ili zemlji u posljednje vrijeme?

Produbljivanje teme

- Zašto je važno proučavati i razumjeti demografske promjene? Kakve implikacije ili potencijalne posljedice mogu imati na naše društvo?
- Kakav utjecaj, poput npr. starenja stanovništva, imamo sada ili možemo očekivati u budućnosti kod nas ili u Europi od demografskih promjena?

Završno razmišljanje

- Kako se vlade i zajednice mogu prilagoditi demografskim promjenama kako bi osigurale uključiv i održiv razvoj?
- Kako se pojedinci i institucije mogu pripremiti za demografske promjene ili odgovoriti na njih u svom planiranju i donošenju odluka?

DEMOKRACIJA

DEMOKRACIJA:

sustav vlasti u kojem vlast pripada narodu, koji vlada izravno ili putem slobodno izabranih predstavnika. Ističe se zaštita temeljnih ljudskih prava i sloboda.

Povezane teme

- civilno društvo
- autoritarizam
- polarizacija
- geopolitika
- dijalog

SMJERNICE ZA DIJALOG

Zagrijavanje

- Što za vas znači demokracija?
- Kako biste opisali stanje demokracije u našoj zemlji?

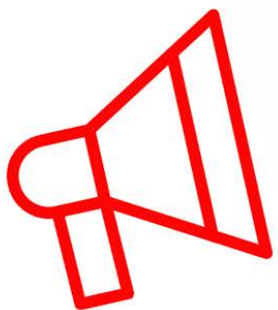
Produbljivanje teme

- Koji su najveći izazovi s kojima se demokracije suočavaju danas i kako se oni mogu riješiti?
- Koji su izvori vašeg (ne)povjerenja u demokraciju?

Završno razmišljanje

- Koje radnje možemo poduzeti kako bismo bili aktivnije uključeni u promicanje demokratskih vrijednosti i očuvanje demokracije?
- Na koji način bi se demokracija kao sustav trebala razvijati kako bi odgovorila na izazove 21. stoljeća?

DEZINFORMACIJA

DEZINFORMACIJA:

lažna informacija koja se namjerno širi kako bi se obmanuli ljudi i kako bi se utjecalo na njihove postupke i mišljenja.

Povezan teme

- sloboda govora
- mir
- transparentnost
- polarizacija
- populizam
- mediji

SMJERNICE ZA DIJALOG

Zagrijavanje

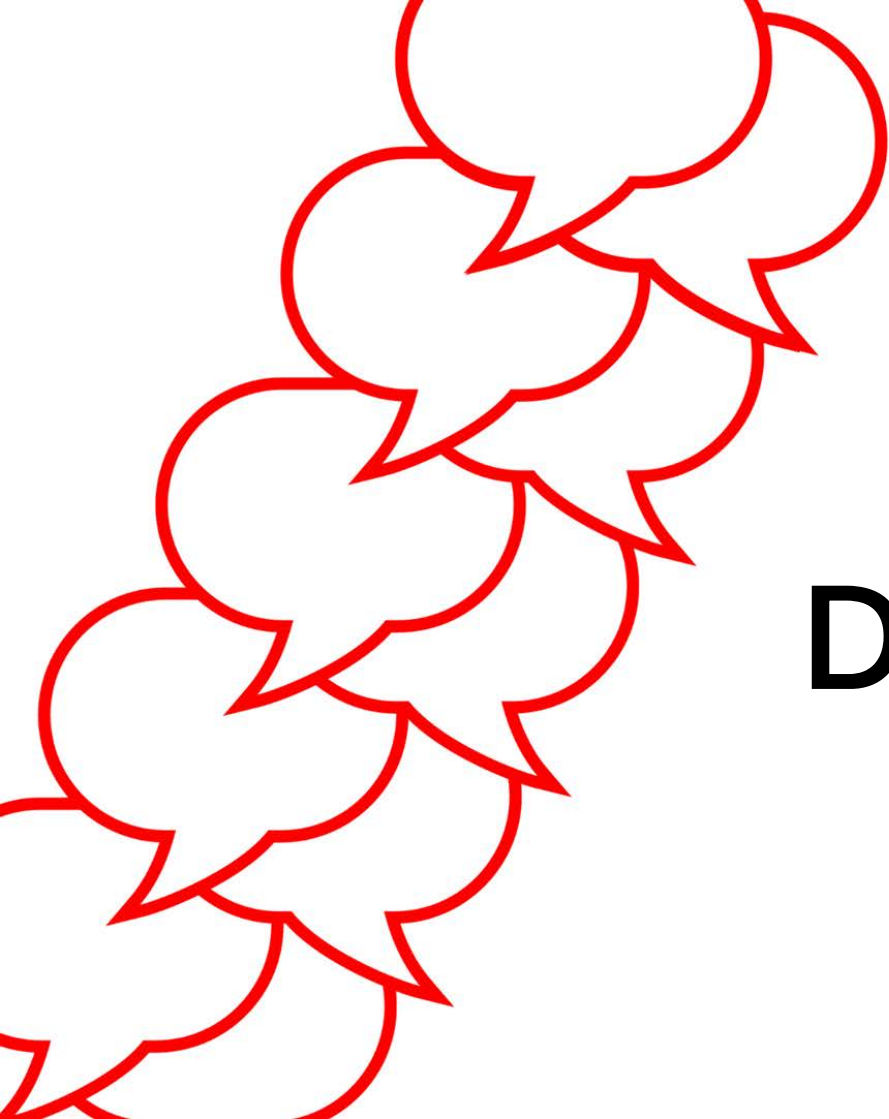
- S kojim vrstama dezinformacija ste upoznati ili ste im svjedočili?
- Što mislite, kakve učinke mogu imati dezinformacije u zajednici, u vašoj zemlji ili u svijetu?

Produbljivanje teme

- Na temelju vašeg osobnog iskustva, je li uvijek lako razlikovati dezinformacije od točnih informacija?
- Jeste li vi osobno zabrinuti zbog širenja dezinformacija? Zašto vas ova tema zabrinjava?

Završno razmišljanje

- Koje mjere treba poduzeti u borbi protiv dezinformacija u vašoj zajednici, zemlji ili u svijetu?
- Što mi kao građani možemo učiniti u borbi protiv dezinformacija?

DIJALOG

DIJALOG:

konstruktivan razgovor u kojem svačiji glas ima istu težinu. Uspješan dijalog pomoći će svim sudionicima da steknu dublje razumijevanje teme koja se obrađuje te prodube razmišljanja o sebi, drugima i društvu.

SMJERNICE ZA DIJALOG

Zagrijavanje

- Što čini dobar dijalog?
- Koje su vještine potrebne za sudjelovanje u dijalogu?

Produbljivanje teme

- Što mislite o kulturi dijaloga u našoj zemlji?
- U kakvim dijalozima volite sudjelovati? Koje dijaloge smatrate teškima?

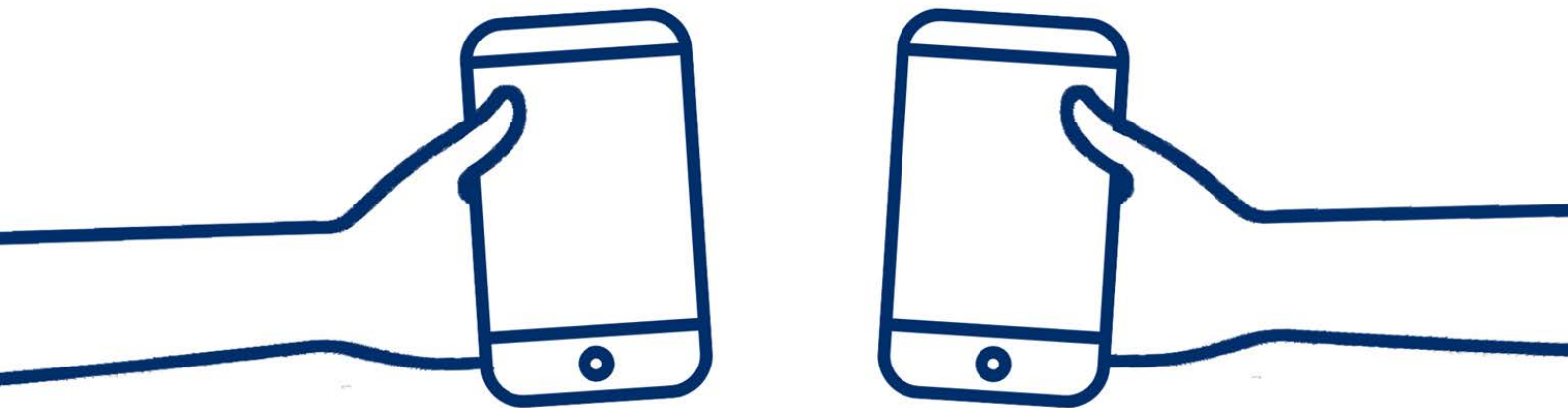
Završno razmišljanje

- O kojoj temi treba govoriti u našoj zemlji i zašto?
- Kako svatko od nas može doprinijeti konstruktivnijim razgovorima u našoj zajednici?

Povezane teme

- aktivno građanstvo
- inkluzija
- usamljenost
- mir
- polarizacija
- jednakost
- demokracija

DRUŠTVENÉ MREŽE

DRUŠTVENE MREŽE:

digitalne platforme koje pojedincima omogućuju stvaranje, dijeljenje i interakciju sa sadržajem i međusobno. Imaju značajnu ulogu u oblikovanju javnog diskursa i individualnih mišljenja.

Povezane teme

- mediji
- dezinformacija
- mentalno zdravlje
- polarizacija

SMJERNICE ZA DIJALOG

Zagrijavanje

- Kako koristite društvene mreže u svakodnevnom životu i što mislite kakav utjecaj imaju na vas?
- Na koji način društvene mreže utječu na demokraciju?

Produbljivanje teme

- Što mislite, zašto su ljudi na društvenim mrežama skloniji sadržaju koji potvrđuje njihova postojeća uvjerenja?
- Kako platforme društvenih medija mogu pridonijeti širenju lažnih vijesti i kakav to utjecaj ima na demokraciju?
- Na koji način ljudi mogu kontrolirati svoju "medijsku prehranu" kako bi bili sigurni da su izloženi nizu perspektiva?

Završno razmišljanje

- Kakvu ulogu imaju vlade, tehnološke tvrtke i pojedinci u suočavanju s izazovima koje društvene mreže postavljaju demokraciji?
- Kako možemo osigurati da platforme društvenih medija potiču otvoreni dijalog, a ne produbljuju podjele u društvu?

EKONOMSKA NEJEDNAKOST

EKONOMSKA NEJEDNAKOST:

nejednaka raspodjela finansijskih sredstava i različite mogućnosti dostupne različitim pojedincima ili skupinama.

Povezane teme

- obrazovanje
- ljudska prava
- migracija
- populizam
- radikalizacija i ekstremizam

SMJERNICE ZA DIJALOG

Zagrijavanje

- Koje primjere ekonomske nejednakosti možete navesti?
- Koje su društvene posljedice visokih razina ekonomske nejednakosti u našoj zemlji ili u Europi?

Produbljivanje teme

- Kako se ekonomska nejednakost manifestira u našoj zajednici?
- Kako su vaša osobna iskustva oblikovala vaše stavove o ekonomskoj nejednakosti?

Završno razmišljanje

- Što pojedinci mogu učiniti kako bi pomogli u rješavanju ekonomske nejednakosti?
- Koje bi mjere naše društvo i donositelji odluka trebali poduzeti kako bi smanjili ekonomsku nejednakost?

EMIGRACIJA

EMIGRACIJA:

iseljavanje, napuštanje vlastite zemlje s namjerom trajnog nastanjivanja u drugoj zemlji.

Povezane teme

- klimatske promjene
- ekonomska
nejednakost
- geopolitika
- prava manjina
- sigurnost
- polarizacija

SMJERNICE ZA DIJALOG

Zagrijavanje

- Na što vas asocira riječ “emigracija”?
- Koji su neki od glavnih razloga zbog kojih ljudi emigriraju iz svoje domovine?
- Kakvu ulogu politički i društveni čimbenici imaju u iseljavanju?

Produbljivanje teme

- Možete li podijeliti osobno iskustvo ili priču o emigraciji koju ste doživjeli ili s kojom ste se susreli?
- Kako se vaša percepcija emigracije mijenjala tijekom vremena?

Završno razmišljanje

- Što pojedinci i zajednice mogu poduzeti kako bi podržali izbjeglice?
- Koje mjere ili politike vlada može provesti kako bi smanjila migracijske tokove ili ih preokrenula – kako bi potaknula ljude da se vrate?

GEOPOLITIKA

GEOPOLITIKA:

učinci geografije, kao što su položaj, resursi i fizički teren, na politiku i međunarodne odnose među zemljama.

Povezane teme

- polarizacija
- migracija
- mir
- dezinformacija
- klimatske promjene

SMJERNICE ZA DIJALOG

Zagrijavanje

- Koja vam je prva asocijacija kad čujete pojam "geopolitika"?
- Možete li identificirati nekoliko trenutanih geopolitičkih problema ili sukoba koji utječu na globalnu politiku?

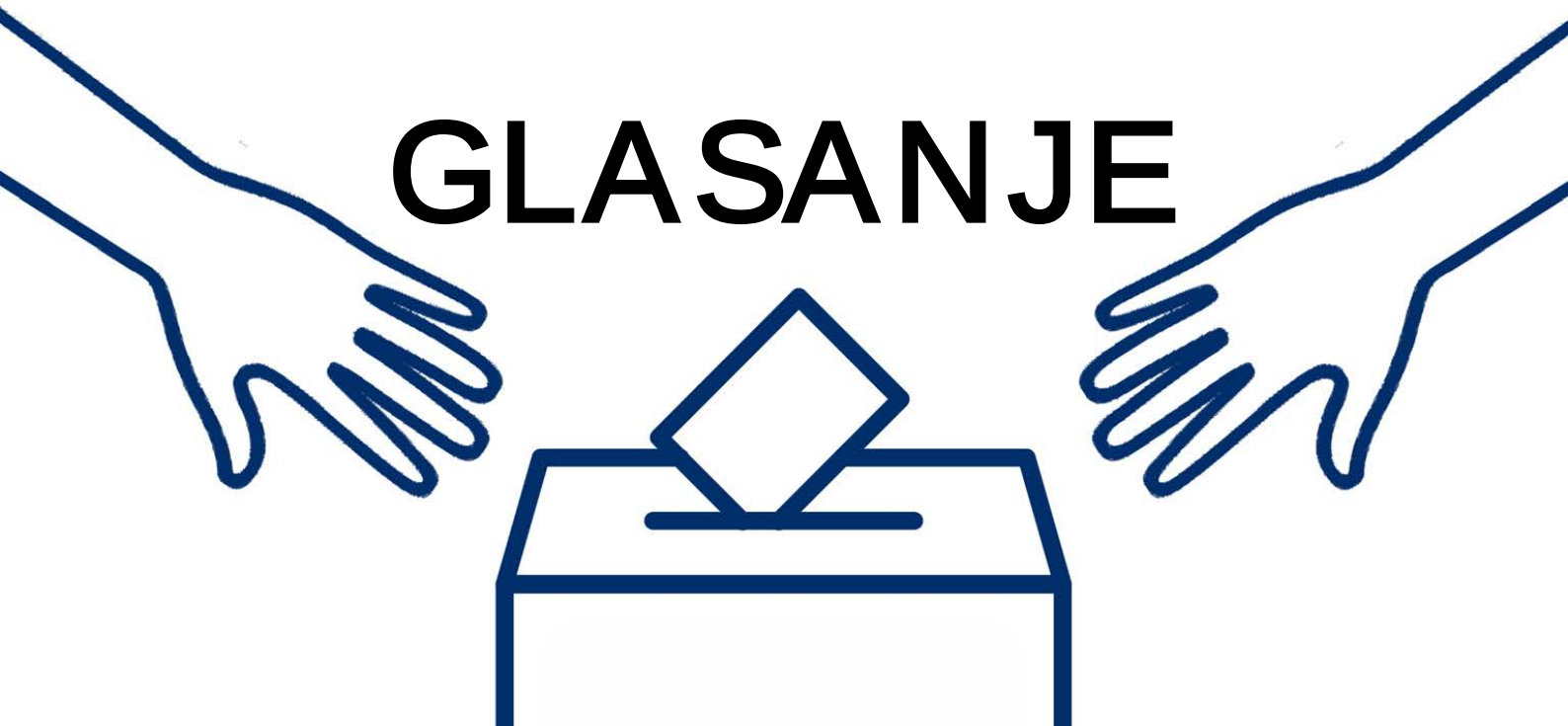
Produbljivanje teme

- Na koji način geopolitički događaji ili čimbenici trenutno utječu na našu zemlju i svijet?
- Koja pitanja ili zabrinutosti imate u vezi s geopolitičkim događajima u (bližoj) budućnosti?

Završno razmišljanje

- Koja je jedna ključna poruka ili tema za razmišljanje koju ste izvukli iz naše rasprave o geopolitici?
- Imajući u vidu različite geopolitičke izazove i zbivanja, što možemo učiniti i unaprijediti na lokalnoj razini?

GLASANJE

GLASANJE:

temeljni proces u demokratskim sustavima koji građanima omogućuje da biraju svoje predstavnike, utječu na vladine politike i sudjeluju u upravljanju svojom zemljom.

Povezane teme

- korupcija
- dezinformacija
- izbori
- sloboda izbora
- političke stranke

SMJERNICE ZA DIJALOG

Zagrijavanje

- Kako biste objasnili "glasanje" znatiželjnom vanzemaljcu koji posjećuje naš planet?
- Što mislite, zašto se glasanje smatra temeljnim pravom u demokraciji?

Produbljivanje teme

- Kako biste opisali sudjelovanje birača u vašoj zemlji i/ili zajednici? Što, prema vašem iskustvu, čini ljude aktivnima ili pasivnima u pogledu glasanja?
- Jeste li glasali na posljednjim nacionalnim izborima? Što je s izborima za Europski parlament? (ako niste - zašto?)
- Koje su moguće posljedice niske izlaznosti na izborima?

Završno razmišljanje

- Kako škole i zajednice mogu promicati obrazovanje glasača?
- Što možete poduzeti kako biste povećali odaziv birača u zajednici?

GRAĐANSKA NE/AKTIVNOST

GRAĐANSKA NE/AKTIVNOST:

aktivno sudjelovanje pojedinaca u zajednici i društvu kroz aktivnosti poput glasanja, volontiranja i organiziranja zajednice ili nedostatak uključenosti ili povlačenje iz građanskih aktivnosti i odgovornosti.

Povezane teme

- aktivno građanstvo
- građanska dužnost
- civilno društvo

SMJERNICE ZA DIJALOG

Zagrijavanje

- Što je "građanski angažman"? Što je s "neaktivnošću"?
- Što mislite, zašto neki ljudi ne žele sudjelovati u građanskim aktivnostima?

Produbljivanje teme

- Kako biste opisali sebe - kao građanski angažiranu (aktivnu) ili neangažiranu (neaktivnu) osobu? Koji su razlozi ili motivacija za vaš izbor? Je li se to promijenilo tijekom posljednjih nekoliko godina i ako jest, na koji način?
- Na koje načine tehnologija i društvene mreže mogu olakšati ili ometati građansko angažiranje?

Završno razmišljanje

- Kako potaknuti pojedince na građanski angažman?
- S druge strane, kako pristupiti problemu nezainteresiranosti i apatije građana?

GRAĐANSKA DUŽNOST

GRAĐANSKA DUŽNOST:

osjećaj i/ili postupci odgovornosti i obveze prema društvu ili mjestu u kojem živite (npr. glasanje, plaćanje poreza, volontiranje, itd.)

Povezane teme

- glasanje
- izbori
- mir
- volontiranje
- solidarnost

SMJERNICE ZA DIJALOG

Zagrijavanje

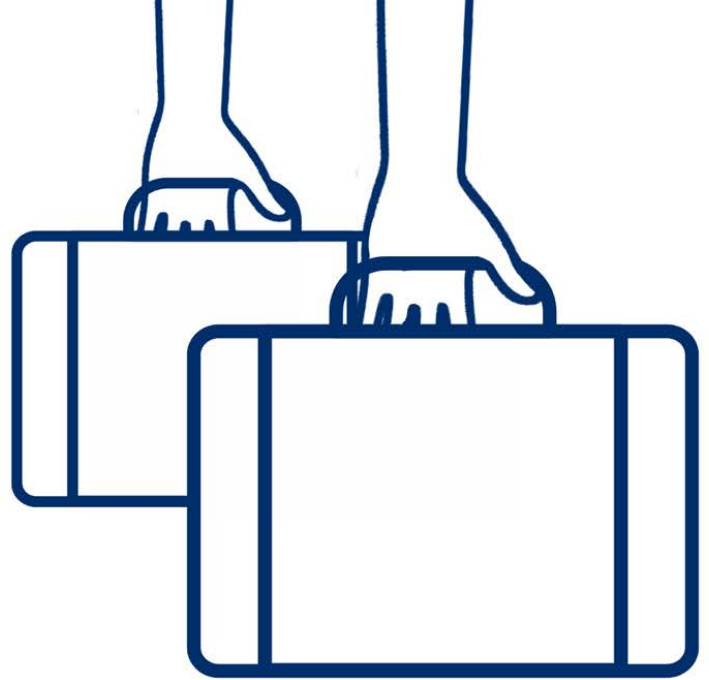
- Što za vas znači pojam “građanska dužnost”?
- Koje osobne primjere građanske dužnosti iz posljednjih nekoliko godina imate?

Produbljivanje teme

- Kakva su životna iskustva utjecala na vaš osjećaj građanske dužnosti?
- Koje su vrijednosti, emocije ili situacije utjecale na vaš osjećaj dužnosti kao građanina?

Završno razmišljanje

- Što otežava ispunjavanje vaše građanske dužnosti u vašoj zajednici ili zemlji? Kako biste prevladali te poteškoće?
- Što se može poduzeti kako bi se potaknulo druge da ispune svoju građansku dužnost?

IMIGRACIJA

IMIGRACIJA:

proces preseljenja ljudi iz jedne zemlje u drugu kako bi tamo živjeli dulje vrijeme ili trajno.

Povezane teme

- migracija
- geopolitika
- demografske promjene
- inkluzija

SMJERNICE ZA DIJALOG

Zagrijavanje

- Kada čujete riječ "imigracija", što vam prvo padne na pamet?
- Koji su neki od uobičajenih razloga zbog kojih se ljudi mogu odlučiti useliti u novu zemlju?

Produbljivanje teme

- Možete li podijeliti osobno iskustvo ili priču vezanu uz imigraciju, bilo iz vlastitog života ili priču nekoga koga poznajete?
- Kako je imigracija utjecala na vaš grad ili zemlju?
- Što mislite, na koje načine imigranti doprinose svojim novim zajednicama i koje su neke od prepreka s kojima se pritom suočavaju?

Završno razmišljanje

- Koju ste novu perspektivu ili uvid dobili iz naše rasprave o imigraciji?
- Kako pojedinci i zajednice mogu pružiti veću podršku i dobrodošlicu imigrantima?

The image features four stylized hands, each drawn with a single blue line. The hands are positioned in the corners of the frame, with their fingers pointing towards the center. The top-left hand is oriented with the thumb pointing down and to the right. The top-right hand has its thumb pointing down and to the left. The bottom-left hand's thumb points up and to the right. The bottom-right hand's thumb points up and to the left. In the center of the composition, the word **INKLUZIJA** is written in a bold, black, sans-serif font.

INKLUZIJA

INKLUZIJA:

načelo i praksa osiguravanja da se svi pojedinci, bez obzira na njihovo različito porijeklo i sposobnosti, osjećaju dobrodošlo, poštovano i cijenjeno kao dio zajednice ili organizacije.

May connect with

- diversity
- equity
- minority rights
- women's rights
- youth participation
- dialogue

SMJERNICE ZA DIJALOG

Zagrijavanje

- Što za vas znači pojam "inkluzija"?
- Što olakšava ili otežava inkluziju osoba različitog porijekla? Na primjer, u procesima donošenja odluka u vašoj zajednici ili društvu?

Produbljivanje teme

- Želite li podijeliti osobna iskustva o inkluziji u vašem svakodnevnom životu ili zajednici? Na primjer, u školi, na fakultetu, na radnom mjestu ili u volonterskoj organizaciji?
- Prema vašem iskustvu, što olakšava, a što otežava inkluziju?

Završno razmišljanje

- Zašto i na koji način biste trebali podržati inkluziju u svojoj zajednici?
- Koje biste mjere za poticanje inkluzije u našem društvu željeli vidjeti od donositelja odluka?

IZBORI

IZBORI:

temeljni mehanizam u demokratskim sustavima koji omogućava građanima biranje svojih predstavnika na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini te izražavanje svojih preferencija o raznim pitanjima.

Povezane teme

- glasanje
- građanska dužnost
- sloboda izbora
- autoritarizam
- političke stranke
- mediji
- populizam
- polarizacija

SMJERNICE ZA DIJALOG

Zagrijavanje

- Kakvi su sve izbori održani u našoj zemlji u posljednje četiri godine?
- Jesu li ovi izbori bili drugačiji u odnosu na izbore koji su se održali u prošlosti? Ako da, kako? Ako ne, zašto ne?

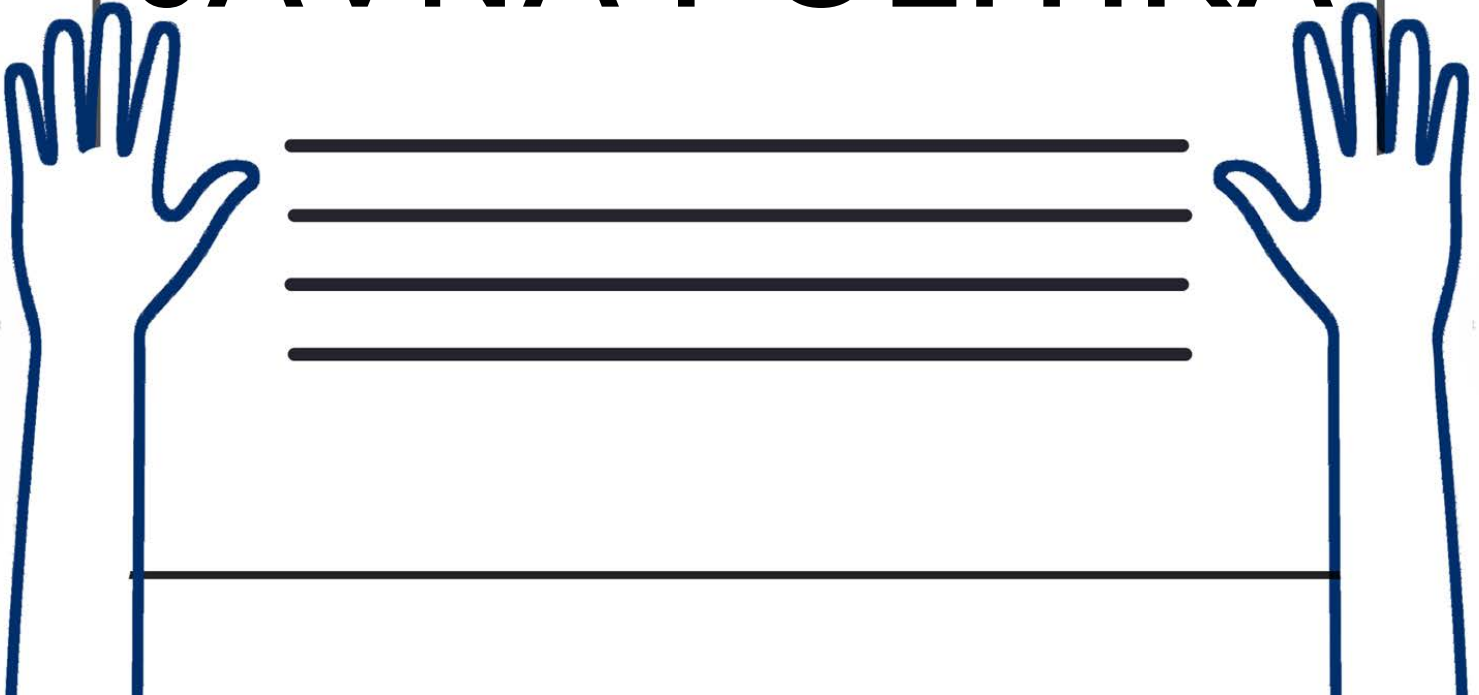
Produbljivanje teme

- Kakvo je vaše iskustvo s izborima u našoj zemlji u posljednjih nekoliko godina? Što je s nadolazećim izborima?
- Kako su rezultati izbora utjecali na vas, vašu obitelj ili zajednicu?

Završno razmišljanje

- Na koji bi se način izborni sustav u našoj zemlji trebao promijeniti ili razvijati u bliskoj budućnosti?
- Što možemo napraviti da povećamo izlaznost na budućim izborima?

JAVNA POLITIKA

Four horizontal lines for writing, held by two blue line-art hands.

JAVNA POLITIKA:

skup odluka i mjera koje donose vlade ili organizacije radi rješavanja određenih pitanja ili postizanja određenih ciljeva unutar sektora. Rezultat je političkih napora, pregovora i doprinosa različitih dionika, uključujući političare, stručnjake i javnost.

Povezane teme

- političke stranke
- politika
- transparentnost
- odgovornost
- demokracija

SMJERNICE ZA DIJALOG

Zagrijavanje

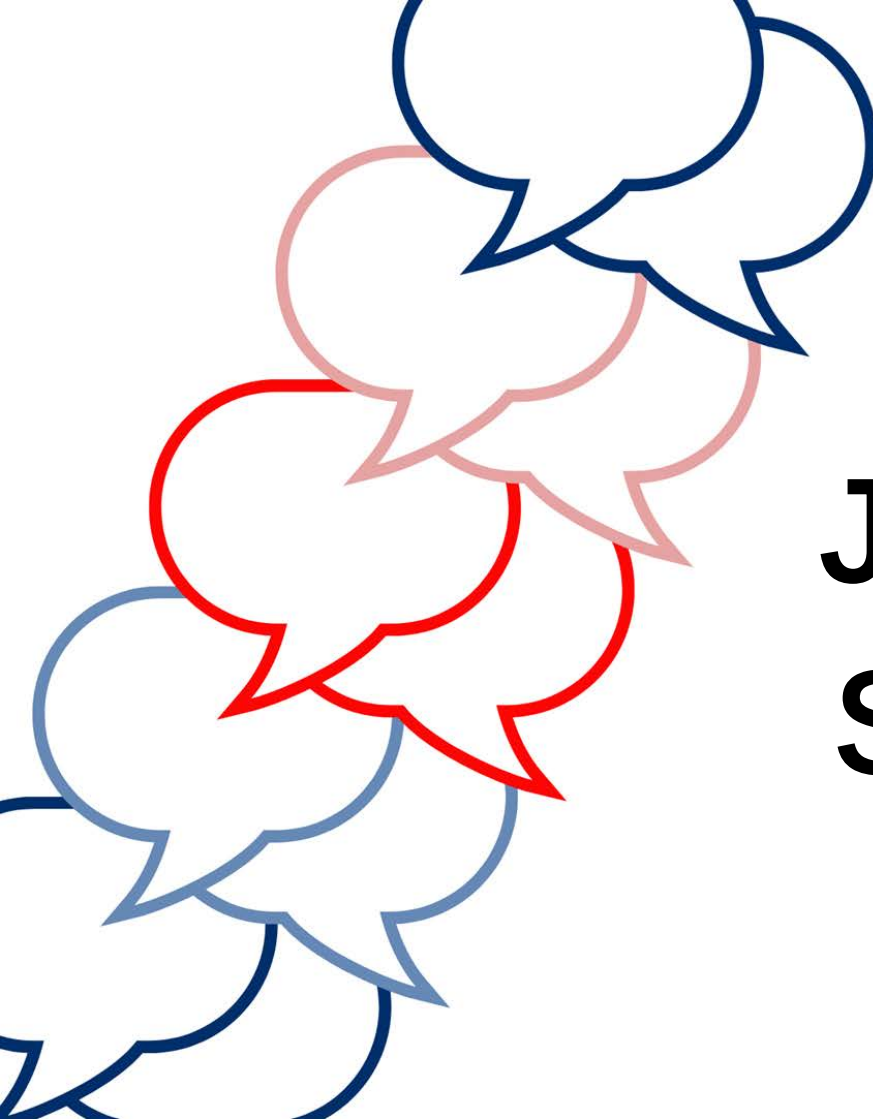
- Što je za vas "javna politika" i kako ona utječe na vaš svakodnevni život?
- Možete li se sjetiti primjera u kojem je javna politika u određenom sektoru (npr. zdravstvo, obrazovanje) nešto promijenila u vašoj zajednici?

Produbljivanje teme

- Kako političke odluke utječu na rezultate javnih politika?
- Kako dionici poput građana, zagovaračkih skupina i poduzeća mogu utjecati na kreiranje ili promjenu javnih politika?
- Što čini dobru ili učinkovitu javnu politiku, posebno u sektorima kao što su zdravstvo, obrazovanje ili zaštita okoliša?

Closing reflections

- Kako pojedinci ili zajednice mogu zagovarati javnu politiku koja je u skladu s njihovim vrijednostima i interesima?
- Kako demokratski sustavi mogu osigurati da se javne politike bave i kratkoročnim potrebama i dugoročnim blagostanjem društva?

JAVNA SFERA

JAVNA SFERA:

prostor ili arena u kojoj se građani okupljaju kako bi razgovarali i raspravljali o pitanjima od zajedničkog interesa (javne rasprave, medijski diskurs, društvene mreže i javna okupljanja).

Povezane teme

- civilno društvo
- mediji
- građanski angažman
- povjerenje

SMJERNICE ZA DIJALOG

Zagrijavanje

- Što za vas znači "javna sfera"?
- Kakvu ulogu imaju mediji u oblikovanju javne sfere i utjecaju na javno mišljenje?

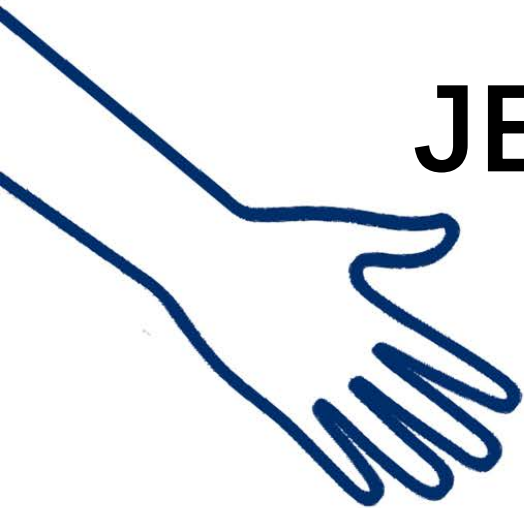
Produbljivanje teme

- Kakva je kvaliteta javnog diskursa i aktivnosti u našem gradu? (Ako je dobra, što ju čini dobrom; ako je loša - zašto?)
- Biste li rekli da ste trenutno aktivni i da sudjelujete u javnoj sferi? (Ako da – na koji način? Ako ne – zašto?)

Završno razmišljanje

- Što pojedinci mogu poduzeti kako bi aktivno sudjelovali i ojačali javnu sferu u svojoj zajednici ili društvu?
- Kakve bi aktivnosti, događaji ili prakse unaprijedili javnu sferu u našem gradu?

JEDNAKOST

JEDNAKOST:

prepoznavanjem i priznanjem da nemamo svi jednake mogućnosti ili podrijetlo, jednakost podrazumijava uzimanje u obzir različitih potreba ljudi kako bi se postiglo stanje ravnopravnosti, osobito po pitanju statusa, prava i mogućnosti.

Povezane teme

- obrazovanje
- sloboda izbora
- ljudsko dostojanstvo
- inkluzija
- ženska prava

SMJERNICE ZA DIJALOG

Zagrijavanje

- Što je za vas jednakost u različitim kontekstima (npr. društvenom, ekonomskom, političkom)?
- Zašto je jednakost važna u društvu?

Produbljivanje teme

- Što za vas predstavlja pravedno i ravnopravno društvo i kako možemo raditi na njegovom ostvarenju?
- Kako je vaše osobno iskustvo oblikovalo vaše stavove o jednakosti?

Završno razmišljanje

- Što pojedinci mogu poduzeti kako bi promicali jednakost?
- Koji novi trendovi, po vašem mišljenju, mogu utjecati na napore za promicanje jednakosti u budućnosti?

KLIMATSKE PROMJENE

KLIMATSKE PROMJENE:

dugoročne promjene u prosječnim vremenskim obrascima koje utječu na lokalne i globalne klime. Posljedice klimatskih promjena uključuju, između ostalog, intenzivne suše, nestašicu vode, velike požare, porast razine mora, poplave, otapanje polarnih ledenjaka, katastrofalne oluje i smanjenje biološke raznolikosti.

Povezane teme

- ekonomska nejednakost
- zaštita okoliša
- migracija
- sigurnost
- aktivno građanstvo
- radikalizam i ekstremizam

SMJERNICE ZA DIJALOG

Zagrijavanje

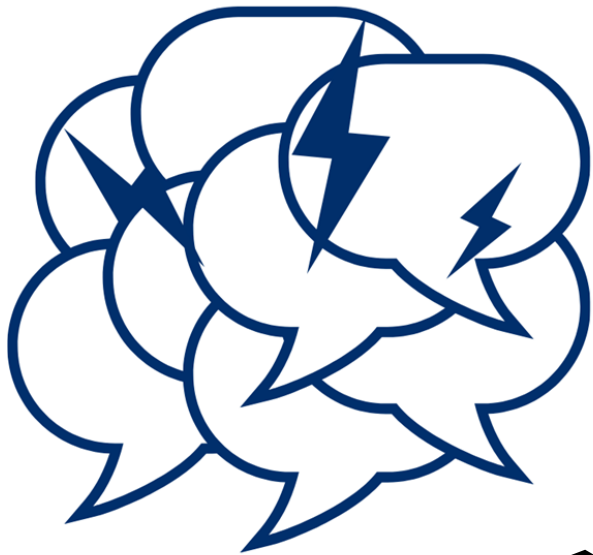
- Što su “klimatske promjene”? Kako se razlikuju od vremena?
- Koji su glavni uzroci klimatskih promjena?
- Koje ste učinke klimatskih promjena u posljednje vrijeme primijetili u vijestima, medijima ili na društvenim mrežama?

Produbljivanje teme

- Opažate li klimatske promjene u našem okruženju?
- Kako na vas utječe spoznaja o postojanju klimatskih promjena?
- Što vaša obitelj i prijatelji misle o klimatskim promjenama?

Završno razmišljanje

- Što vas motivira da poduzmete nešto protiv klimatskih promjena?
- Kako se vlade i tvrtke mogu boriti protiv klimatskih promjena?
- Koje mjere pojedinci mogu poduzeti kako bi smanjili svoj negativni utjecaj na okoliš?

KONFLIKT

KONFLIKT:

neslaganje ili sukob između pojedinaca, grupa ili ideja. Može se dogoditi u osobnom, društvenom ili političkom kontekstu i prirodan je dio ljudske interakcije. Sukob se razlikuje od nasilja: dok je sukob razlika u mišljenjima ili interesima, nasilje je ekstremna reakcija koja nastoji nauditi ili dominirati. Konflikt može biti pozitivan i zdrav ako se njime upravlja konstruktivno i ako potiče rast, razumijevanje i rješenja, dok je nasilje samo po sebi destruktivno.

Povezane teme

- rat
- mir
- medijacija
- dijalog

SMJERNICE ZA DIJALOG

Zagrijavanje

- Što za vas znači pojam "konflikt"?
- Mislite li da je konflikt prirodan dio međuljudskih odnosa?
- Možete li se sjetiti primjera gdje je konflikt doveo do pozitivne promjene?

Produbljivanje teme

- Koja je razlika između sukoba i nasilja? Kako sukob može eskalirati u nasilje?
- Kako upravljate konfliktima u vlastitom životu, bilo na poslu, kod kuće ili u zajednici?
- Možete li podijeliti trenutak kada je sukob doveo do dubljeg razumijevanja ili jače veze?

Završno razmišljanje

- Koje strategije možemo upotrijebiti kako bismo sukob pretvorili iz destruktivnog u konstruktivan proces?
- Što mislite, kakvu ulogu igraju konflikti u demokratskim društvima? Kako mogu ojačati demokraciju?

KORUPCIJA

KORUPCIJA:

zlouporaba moći ili položaja za osobnu korist ili za nepropisnu korist drugih, koja se javlja u različitim oblicima kao što su podmićivanje, pronevjera, nepotizam i prijevara.

Povezane teme

- odgovornost
- vladavina prava
- ne/pravda
- sustav provjera i ravnoteža
- povjerenje

SMJERNICE ZA DIJALOG

Zagrijavanje

- Što za vas predstavlja pojam 'korupcija'?
- Možete li navesti primjere korupcije za koje ste čuli u vijestima?
- Što mislite, zašto je korupcija štetna za društvo i/ili demokraciju?

Produbljivanje teme

- Jeste li se vi ili netko koga poznajete ikad susreli s korupcijom? Kako je to utjecalo na vas?
- Kako korupcija utječe na nečije mogućnosti, ekonomski razvoj, povjerenje javnosti i vladavinu prava u našoj zemlji?

Završno razmišljanje

- Koje mjere mogu biti učinkovite u sprječavanju i suzbijanju korupcije na različitim razinama vlasti i društva?
- Koje konkretne korake možete poduzeti kako biste promicali transparentnost i integritet u svojoj zajednici ili radnom okruženju?

LJUDSKA PRAVA

LJUDSKA PRAVA:

temeljna prava i slobode na koje svaka osoba ima pravo samim time što je ljudsko biće. Ta prava uključuju građanska, politička, ekonomska, socijalna i kulturna prava, kao što su pravo na život, slobodu govora, obrazovanje i jednakost pred zakonom.

Povezane teme

- rodna ravnopravnost
- ljudsko dostojanstvo
- sloboda izbora
- sloboda govora
- autoritarizam
- tolerancija

SMJERNICE ZA DIJALOG

Zagrijavanje

- Kojih se ljudskih prava možete sjetiti i zašto su ona važna?
- Koji su uobičajeni oblici kršenja ljudskih prava?

Produbljivanje teme

- Koja su vam pitanja iz područja ljudskih prava najvažnija i zašto?
- Kako biste opisali stanje ljudskih prava u našoj zemlji danas?

Završno razmišljanje

- Kako možete doprinijeti promicanju i zaštiti ljudskih prava u našoj zajednici?
- Koji bi novi trendovi ili problemi, po vašem mišljenju, mogli utjecati na ljudska prava u budućnosti?

LJUDSKO DOSTOJANSTVO

LJUDSKO DOSTOJANSTVO:

odnosi se na urođenu vrijednost i važnost koju svaka osoba posjeduje samim time što je čovjek.

Povezane teme

- jednakost
- prava manjina
- ljudska prava
- imigracija
- ekonomska
nejednakost

SMJERNICE ZA DIJALOG

Zagrijavanje

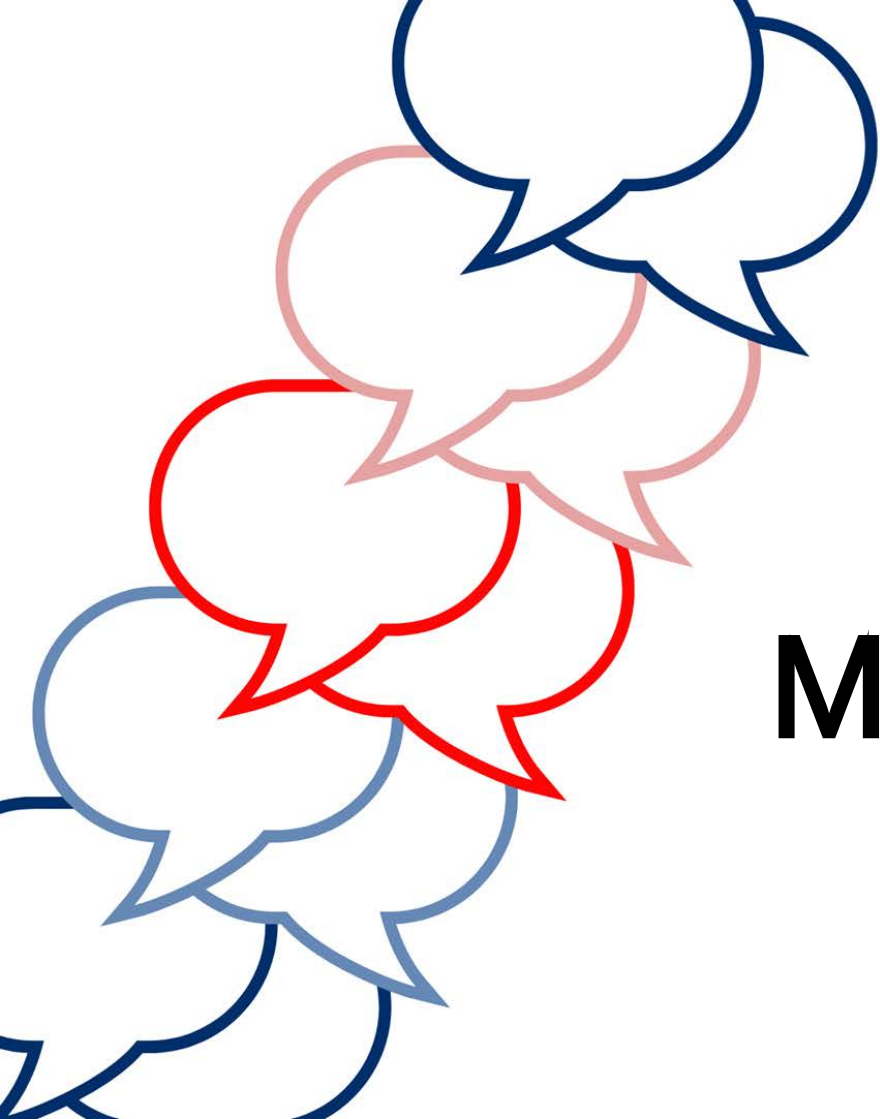
- Na što pomislite kad čujete pojam 'ljudsko dostojanstvo'?
- Kako se ta vrijednost podržava u našem društvu?

Produbljivanje teme

- Je li vam ta vrijednost važna i zašto?
- Koja su iskustava, poput sjećanja, događaja ili susreta, utjecala na vaše stavove i razmišljanja o ljudskom dostojanstvu?

Zaključno razmišljanje

- Jeste li zabrinuti za ljudsko dostojanstvo u budućnosti vaše zajednice ili društva? Ako da, koje biste mjere poduzeli?
- Što možemo osobno učiniti kako bismo podržali ljudsko dostojanstvo u svojoj zajednici?

MEDIJI

MEDIJI:

različiti komunikacijski kanali za širenje informacija, zabave i drugih sadržaja.

Povezane teme

- dezinformacija
- obrazovanje
- polarizacija
- populizam
- privatnost

SMJERNICE ZA DIJALOG

Zagrijavanje

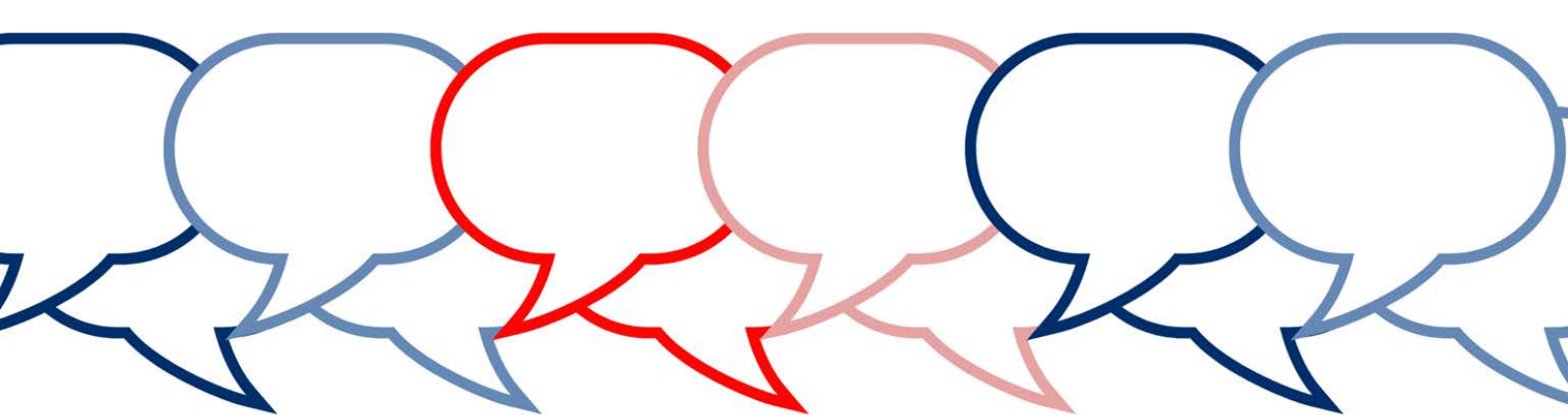
- Koja je uloga medija u (našem) društvu?
- Koje su različite vrste medija i kako služe različitim svrhama?

Produbljivanje teme

- Kako mediji utječu na javno mišljenje i ponašanje u našoj zemlji?
- Koji su izazovi ili problemi s kojima se danas suočavamo u različitim oblicima medija?

Završno razmišljanje

- Kako pojedinci mogu razviti zdrave navike konzumiranja medija i kakva im je potpora potrebna?
- Kakve aktivnosti donositelja odluka, nevladinih organizacija ili pojedinačnih građana biste željeli vidjeti u vezi s prethodno identificiranim izazovima?

MEDIJACIJA

MEDIJACIJA:

proces u kojem neutralna treća strana pomaže sukobljenim stranama da postignu obostrano prihvatljiv sporazum. Uključuje istraživanje različitih perspektiva i pronalaženje zajedničkog jezika, uz poticanje otvorenog dijaloga.

Povezane teme

- polarizacija
- mir
- konflikt
- građanska ne/aktivnost

SMJERNICE ZA DIJALOG

Zagrijavanje

- Što za vas znači pojam "medijacija"?
- Možete li se sjetiti situacije u kojoj je medijacija pomogla u rješavanju nesuglasica?

Produbljivanje teme

- Kako medijacija može pomoći u istraživanju različitih perspektiva problema? Možete li navesti primjer?
- Po vašem mišljenju, koje osobine čine medijatora učinkovitim, posebno kada se radi o složenim političkim ili društvenim pitanjima?
- Kako možemo poticati korištenje medijacije u demokratskim sustavima za mirno rješavanje sporova?

Završno razmišljanje

- Kakvu ulogu mogu imati pojedinci i zajednice u podržavanju medijacijskih napora u svom lokalnom ili nacionalnom kontekstu?
- Kako medijacija može ojačati demokratske vrijednosti kao što su sudjelovanje, pravednost i inkluzivnost?

MLADI

MLADI:

najčešće se odnosi na razdoblje života između djetinjstva i rane odrasle dobi, tipično obilježeno rastom, istraživanjem i razvojem, tj. na osobe u dobi od 13-30 (Erasmus) ili 15-29 (Eurostat) godina.

Povezane teme

- aktivno građanstvo
- građanska dužnost
- obrazovanje
- inkluzija
- otpornost

SMJERNICE ZA DIJALOG

Zagrijavanje

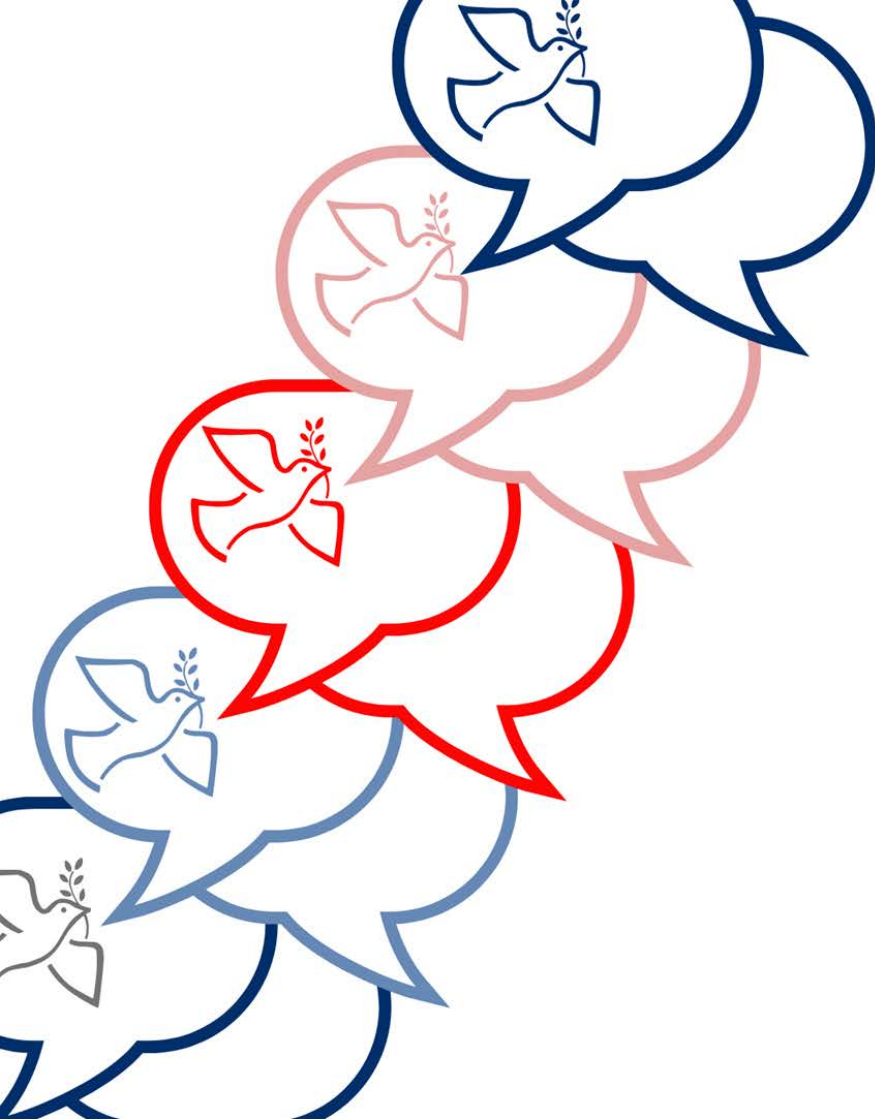
- Kada čujete riječ "mladi", koja je prva asocijacija koja vam pada na pamet?
- Koje su prednosti mladih ljudi?

Produbljivanje teme

- Što može motivirati mlade da se zainteresiraju za demokraciju i političko sudjelovanje?
- Koji su potencijalni uzroci nesudjelovanja mladih u demokratskim procesima?

Završno razmišljanje

- Koji su neki od načina na koje možemo podržati i potaknuti mlade da postanu građanski angažirani i aktivni?
- Što mislite, zašto bito bilo korisno za naše društvo?

MIR

MIR:

odsustvo rata. Društva u kojima ljudi mogu živjeti bez straha od nasilja ili sukoba i osjećati se sigurno bez obzira na svoje porijeklo ili identitet.

Povezane teme

- sigurnost
- geopolitika
- vladavina prava
- povjerenje
- ljudska prava
- dijalog

SMJERNICE ZA DIJALOG

Zagrijavanje

- Što za vas znači mir u društvenom kontekstu?
- Što pomaže održavanju mira u društvu i u svijetu? Koji su izazovi?

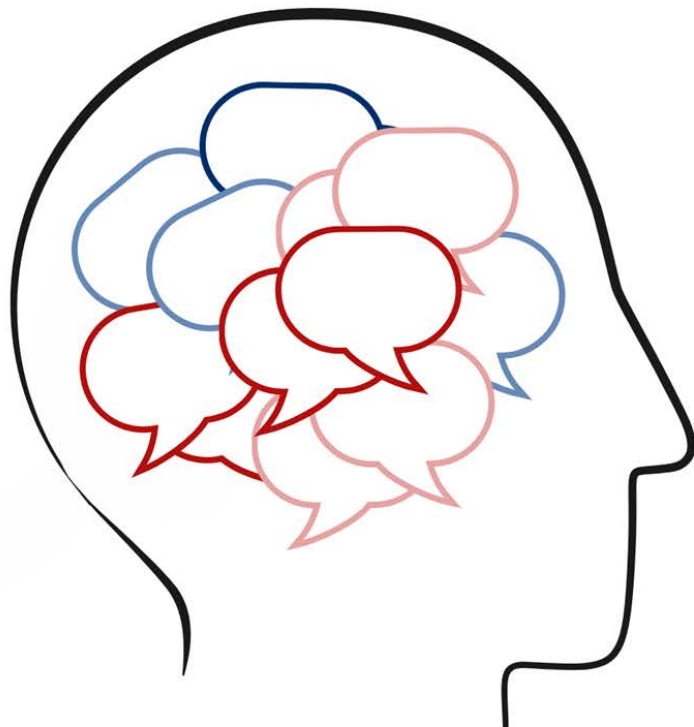
Produbljivanje teme

- Koji vam inspirativni i/ili važni mirovni procesi iz prošlosti ili sadašnjosti padaju na pamet? Zašto su vam baš oni važni?
- Brine li vas mogući rat?

Završno razmišljanje

- Kako u svakodnevnom životu pridonosite stvaranju mirnog okruženja?
- Kad biste mogli promijeniti jednu stvar u svijetu u svrhu promicanja mira, što bi to bilo?

MENTALNO ZDRAVLJE

MENTALNO ZDRAVLJE:

emocionalno, psihološko i socijalno blagostanje pojedinca, koje utječe na to kako oni razmišljaju, osjećaju se i djeluju. Ono također utječe na to kako se ljudi nose sa stresom, odnose prema drugima i donose odluke.

Povezane teme

- usamljenost
- društvene mreže
- polarizacija
- radikalizacija i ekstremizam
- solidarnost

SMJERNICE ZA DIJALOG

Zagrijavanje

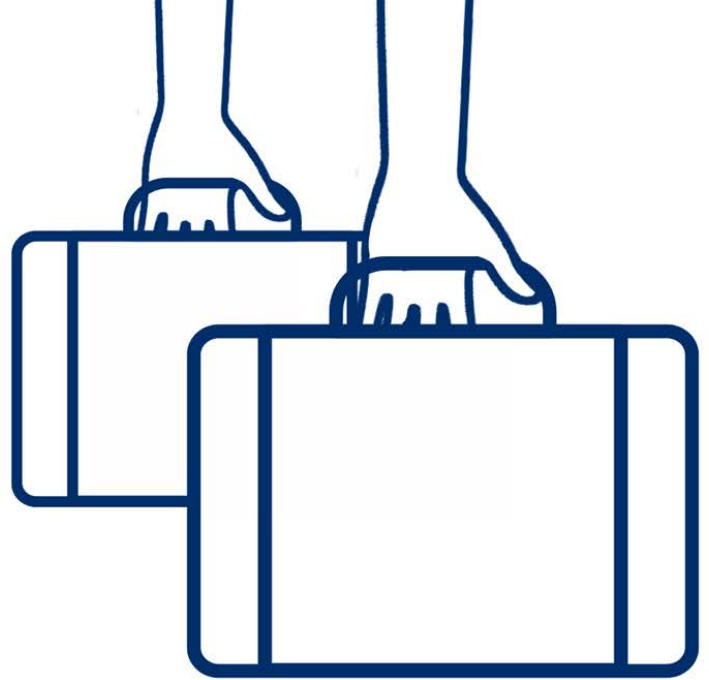
- Što za vas znači mentalno zdravlje i zašto mislite da je ono važno?
- Zašto je danas sve više izvještaja o problemima mentalnog zdravlja?
- Što općenito pomaže u očuvanju mentalnog zdravlja pojedinaca?

Produbljivanje teme

- Što mislite, kako mentalno zdravlje utječe na sposobnost osobe da sudjeluje u društvu, uključujući u to i demokratske procese?
- Koje bi stvari i/ili aktivnosti pomogle u očuvanju mentalnog zdravlja ljudi u vašoj zajednici ili području?

Završno razmišljanje

- Kako zajednice i vlade mogu raditi zajedno na stvaranju okruženja koje podržava mentalno blagostanje?
- Kako pojedinci mogu doprinijeti inkluzivnijem društvu koje pruža podršku onima koji se bore s problemima mentalnog zdravlja?

MIGRACIJA

MIGRACIJA:

kretanje ljudi s jednog mjesta na drugo, unutar zemlje ili između zemalja, radi privremenog ili trajnog naseljavanja na novoj lokaciji.

Povezane teme

- imigracija
- geopolitika
- raznolikost
- ekonomska nejednakost

SMJERNICE ZA DIJALOG

Zagrijavanje

- Koji su neki od uobičajenih razloga zbog kojih ljudi migriraju s jednog mjesta na drugo?
- Zašto je pitanje migracija u Europi tako važno i/ili sporno u današnje vrijeme?

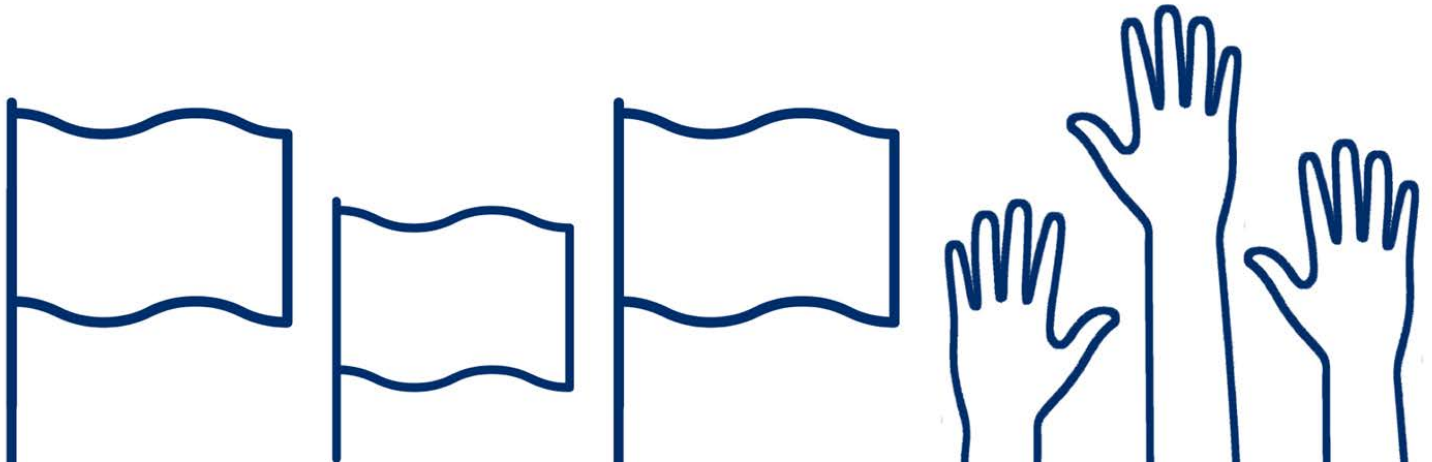
Produbljivanje teme

- Jeste li se vi ili netko koga dobro poznajete ikada preselili iz jednog grada ili zemlje u drugu? Koji su bili razlozi i kako je to iskustvo utjecalo na vas?
- Koji od ekonomskih, društvenih ili ekoloških čimbenika danas utječu na migracijske obrasce u našoj zemlji (ili Europi)?
- Što vas najviše zabrinjava kada govorimo o migraciji?

Završno razmišljanje

- Što možete poduzeti kako biste bolje razumjeli iskustva migranata u svojoj zajednici?
- Kako možemo bolje razumjeti i suosjećati s iskustvima naših prijatelja i članova obitelji koji su se odselili i sada žive u inozemstvu?

NACIONALIZAM

NACIONALIZAM:

ideologija koja naglašava interese, kulturu i vrijednosti određene nacije ili skupine ljudi, izazivajući snažan osjećaj ponosa i odanosti prema svojoj naciji.

Povezane teme

- polarizacija
- imigracija
- radikalizacija i ekstremizam
- populizam

SMJERNICE ZA DIJALOG

Zagrijavanje

- Na što prvo pomislite kad čujete riječ "nacionalizam"?
- Možete li navesti primjere simbola ili tradicija povezanih s nacionalizmom u našoj zemlji?
- Po čemu se nacionalizam razlikuje od domoljublja?

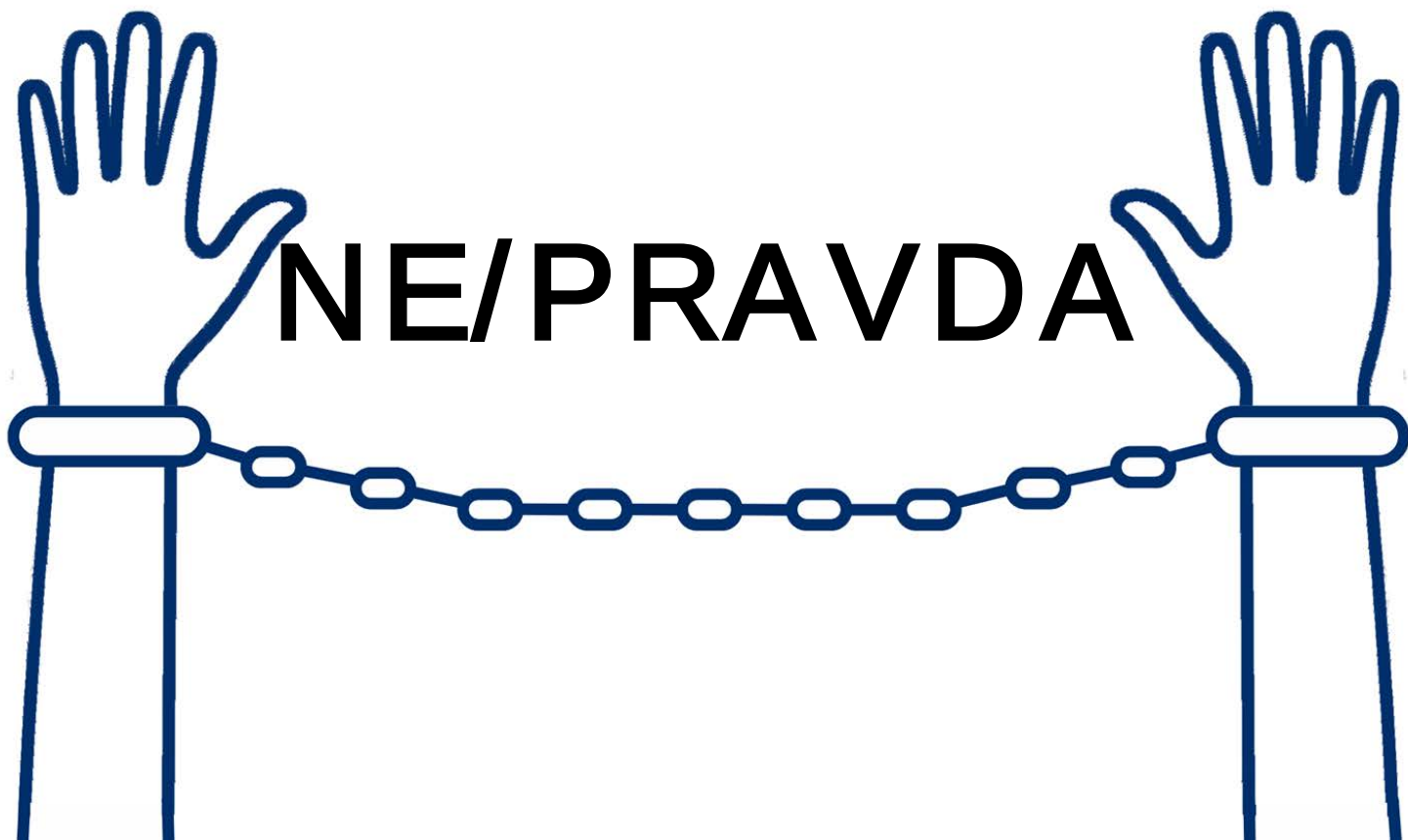
Produbljivanje teme

- Koji je razlog prisutnosti nacionalizma u našoj zemlji - što ga potiče ili pojačava?
- Možete li opisati utjecaj nacionalizma na našu zemlju?
- Biste li sebe opisali kao 'nacionalista'?

Završno razmišljanje

- how can we balance national pride with a respectful attitude towards other nations and cultures?
- what action can individuals and communities take to promote a healthy sense of patriotism that fosters unity rather than division?

NE/PRAVDA

NE/PRAVDA:

odnosi se na situaciju ili radnju koja je ne/pravedna, moralno pogrešna/ispravna, ili krši/poštuje načela pravde, ljudskih prava i pravednosti/jednakosti.

Povezane teme

- korupcija
- prava manjina
- ljudska prava
- rodna ravnopravnost
- pouke iz povijesti

SMJERNICE ZA DIJALOG

Zagrijavanje

- Koje asocijacije vam padaju na pamet kad čujete pojmove "nepravda" ili "pravda"?
- Možete li navesti primjere nepravde u vašoj zajednici, zemlji ili u svijetu?

Produbljivanje teme

- Jeste li vi ili netko koga poznajete ikada iskusili ili svjedočili nepravdi u našoj zemlji ili zajednici? Kako je to utjecalo na vas ili njih?
- Kako se sustavna nepravda razlikuje od izoliranih incidenata nepravednog postupanja?
- Koji su temeljni uzroci nepravde i kako se oni mogu riješiti kako bi se postigli pravedni ishodi?

Završno razmišljanje

- Što možemo učiniti za promicanje pravde i borbu protiv nepravde u našem društvu?
- Koju ste novu perspektivu ili uvid stekli iz naše rasprave o nepravdi?

NE/ZAPOSLENOST

NE/ZAPOSLENOST:

zapošljavanje se odnosi na stanje plaćenog rada, koje često pruža ne samo prihod, već i osjećaj svrhe, identiteta i doprinosa društvu. Nezaposlenost je odsustvo takvog rada i može dovesti do ekonomskih poteškoća, socijalne isključenosti i osjećaja obespravljenosti.

Povezane teme

- prosperitet
- ljudsko dostojanstvo
- ekonomska nejednakost

SMJERNICE ZA DIJALOG

Zagrijavanje

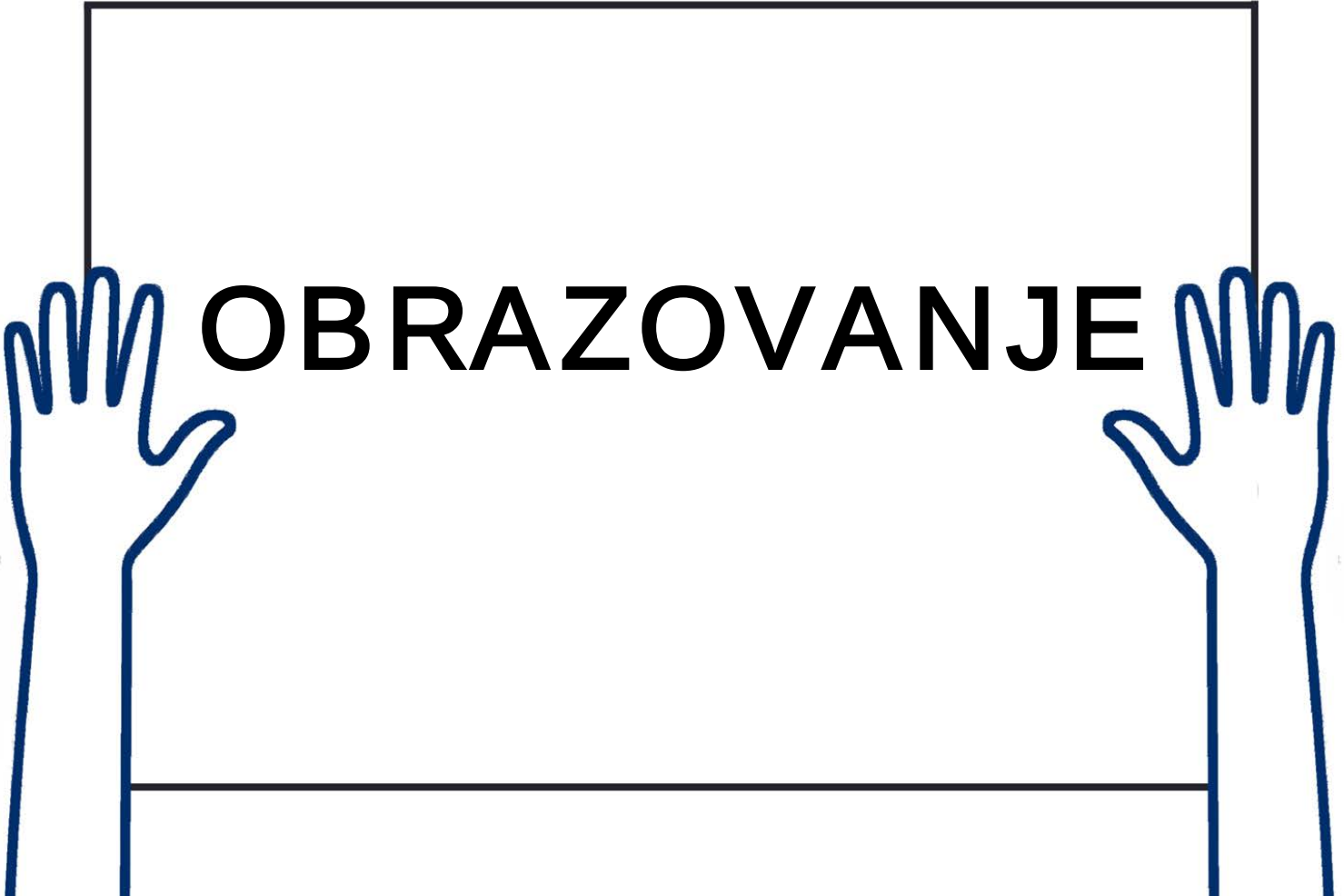
- Što za vas znači "zaposlenost"? A "nezaposlenost"?
- Kakvu ulogu igra posao u oblikovanju identiteta osobe ili osjećaja svrhe?
- Kako dostupnost poslova utječe na stabilnost i dobrobit društva?

Produbljivanje teme

- Na koji način nezaposlenost može utjecati na pojedince i zajednice osim financijskih poteškoća?
- Što mislite, kako se priroda posla promijenila posljednjih godina? Što bi to moglo značiti za zapošljavanje i nezaposlenost u budućnosti?

Završno razmišljanje

- Koje bi se promjene mogle napraviti kako bi se pružila učinkovitija podrška onima koji se suočavaju s nezaposlenošću u ekonomskom i emocionalnom smislu?
- Kako možemo redefinirati svrhu rada kako bismo se prilagodili novim društvenim izazovima, poput automatizacije i ekonomije honorarnih poslova?

OBRAZOVANJE

OBRAZOVANJE:

proces (olakšavanja) učenja, odnosno stjecanja znanja, vještina, vrijednosti, uvjerenja i navika.

Obrazovanje može biti formalno, neformalno ili informalno.

Povezane teme

- ljudsko dostojanstvo
- rodna ravnopravnost
- ljudska prava
- klimatske promjene
- dezinformacija
- mladi
- dijalog

SMJERNICE ZA DIJALOG

Zagrijavanje

- Na što prvo pomislite kad čujete riječ "obrazovanje"?
- Koja je primarna svrha obrazovanja?

Produbljivanje teme

- Kako je vaše obrazovanje oblikovalo vas kao osobu kakva ste danas?
- Koje promjene biste željeli vidjeti u obrazovnom sustavu u našoj zemlji?

Završno razmišljanje

- Kako obrazovni sustav može pripremiti učenike da budu aktivni i odgovorni građani?

ODGOVORNOST JAVNIH DUŽNOSNIKA

ODGOVORNOST JAVNIH DUŽNOSNIKA:

načelo da su izabrani dužnosnici i javni službenici odgovorni građanima za svoje postupke, odluke i politike. Uključuje mehanizme kao što su izbori, sustav provjera i ravnoteža, transparentnost i nadzor kako bi se osiguralo da vlada djeluje u najboljem interesu javnosti i da je obvezna odgovarati za svoje ponašanje.

Povezane teme

- sustav provjera i ravnoteža
- transparentnost
- izbori
- povjerenje
- vodstvo

SMJERNICE ZA DIJALOG

Zagrijavanje

- Što za vas znači odgovornost javnih dužnosnika u kontekstu demokratske vlasti?
- Koliko su odgovorni naši izabrani dužnosnici?

Produbljivanje teme

- Kako mehanizmi poput slobodnih izbora, slobodnog tiska i pravosudnog nadzora doprinose odgovornosti u demokratskom sustavu?
- Brine li vas nešto u vezi s odgovornošću naših izabranih dužnosnika?

Završno razmišljanje

- Kako mogu građani pozvati svoju vladu na odgovornost za njezine odluke i postupke?
- Koje korake možemo poduzeti kao građani za promicanje odgovornosti u vladi naše zemlje?

OSOBN ODGOVORNOST

OSOBNNA ODGOVORNOST:

dužnost pojedinca da preuzme odgovornost za svoje postupke i odluke, kako u smislu brige o sebi, tako i njihovog utjecaja na druge. Razlikuje se od građanske dužnosti, koja se odnosi na obveze unutar političkog sustava, i od odgovornosti javnih službenika, koja uključuje odgovornost prema drugima. U demokraciji, osobna odgovornost je ukorijenjena u ideji da pojedinci doprinose dobrobiti zajednice.

SMJERNICE ZA DIJALOG

Zagrijavanje

- Što za vas znači "osobna odgovornost"?
- Možete li navesti neke od primjera osobne odgovornosti?
- Što mislite, zašto je osobna odgovornost važna u demokratskom društvu?

Produbljivanje teme

- Na koji način osjećaj osobne odgovornosti i društveni ugovor oblikuju zdravu demokraciju?
- Možete li se sjetiti primjera gdje je preuzimanje osobne odgovornosti doprinijelo dobrobiti drugih ili zajednice?

Završno razmišljanje

- Kako možemo potaknuti veći osjećaj osobne odgovornosti kod pojedinaca?
- Kako ideja osobne odgovornosti jača demokraciju i društvenu koheziju?

Povezane teme

- građanska dužnost
- aktivno građanstvo
- volontiranje
- povjerenje
- ljudsko dostojanstvo

OTPORNOST

OTPORNOST:

sposobnost pojedinaca, zajednica ili sustava da izdrže, prilagode se i oporave od nedaća, stresa ili traume. U kontekstu demokracije, odnosi se na sposobnost demokratskih institucija, procesa i društava da izdrže, prilagode se i oporave od izazova i kriza, uz očuvanje demokratskih načela kao što su vladavina prava, slobodni i poštjeni izbori i zaštita prava i sloboda.

Povezane teme

- vodstvo
- građanski angažman
- prosperitet

SMJERNICE ZA DIJALOG

Zagrijevanje

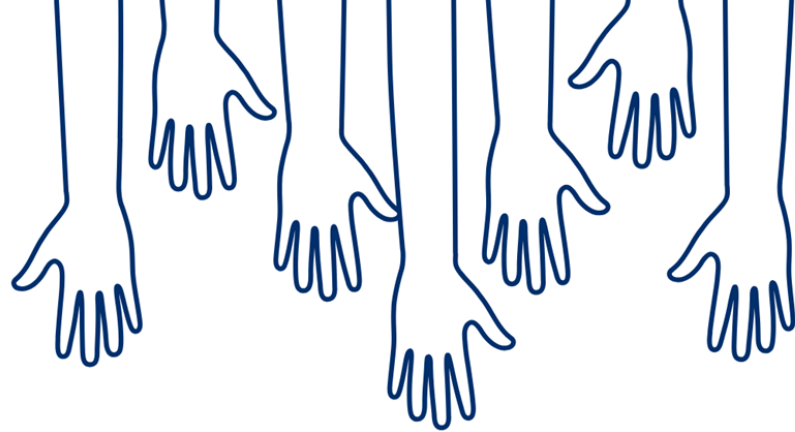
- Na što prvo pomislite kad čujete izraz "otpornost"? Što je s "demokratskom otpornošću"?
- Zašto je otpornost važna i u osobnom i u društvenom kontekstu?

Produbljivanje teme

- Možete li navesti primjere prošlih ili sadašnjih događaja u našoj zemlji koji ilustriraju važnost otpornosti?
- Koji čimbenici smanjuju ili negativno utječu na individualnu ili društvenu otpornost?
- Koji su ključni čimbenici koji pridonose izgradnji otpornosti kod pojedinaca i zajednica?

Završno razmišljanje

- Što možemo poduzeti kako bismo izgradili vlastitu otpornost ili podržali druge da postanu otporniji?
- Što možemo poduzeti kako bismo podržali i promicali otpornost demokracije u našoj zajednici ili zemlji?

POLARIZACIJA

POLARIZACIJA:

proces kojim javno mišljenje, politička stajališta ili društveni stavovi postaju ekstremniji i podijeljeniji, što dovodi do povećanog ideološkog ili društvenog sukoba između suprotstavljenih tabora s ograničenim ili nikakvim dodirnim točkama.

Povezane teme

- radikalizacija i ekstremizam
- nacionalizam
- dezinformacija
- sloboda govora
- dijalog

SMJERNICE ZA DIJALOG

Zagrijavanje

- Možete li se sjetiti primjera polarizacije u politici, društvu ili medijima?
- Zašto je polarizacija danas tako značajan problem?

Produbljivanje teme

- Koji čimbenici ili događaji doprinose povećanju polarizacije među različitim skupinama ili zajednicama u našoj zemlji?
- S kojim pojedincima ili skupinama vam je teško razgovarati jer se vaši stavovi uvelike razlikuju od njihovih?

Završno razmišljanje

- Kako pojedinci i zajednice mogu premostiti podjele i uključiti se u dijalog bez obzira na razlike?
- Što vi osobno možete poduzeti kako biste potaknuli konstruktivan dijalog i smanjenje polarizacije u našoj zemlji?

PRAVA MANJINA

PRAVA MANJINA:

ljudska prava koja se primjenjuju na pripadnike rasnih, etničkih, klasnih, vjerskih, jezičnih, rodnih i seksualnih manjina, kao i kolektivna prava koja se priznaju bilo kojoj manjinskoj skupini. Prava manjina temelje se na četiri stupa: zaštiti postojanja, zaštiti i promicanju identiteta, jednakosti i nediskriminaciji te pravu na učinkovito sudjelovanje.

Povezane teme

- pravednost
- rodna ravnopravnost
- ljudsko dostojanstvo
- ljudska prava
- tolerancija

SMJERNICE ZA DIJALOG

Zagrijavanje

- Po čemu se prava manjina razlikuju od općih ljudskih prava?
- Koji su neki od primjera manjinskih skupina i s kojim se jedinstvenim izazovima suočavaju?
- Koja postignuća smo ostvarili u pogledu prava manjina u našem društvu?

Produbljivanje

- Kakvo je stanje manjinskih prava u našoj zemlji?
- Kako su vaša osobna iskustva oblikovala vaše stavove o pravima manjina?

Završno razmišljanje

- Što pojedinci mogu poduzeti za promicanje i zaštitu prava manjina u svojim zajednicama?
- Kako možete doprinijeti podizanju svijesti o pitanjima prava manjina?
- Kakve biste mjere voljeli vidjeti od donositelja odluka?

PRAVOSUĐE

PRAVOSUĐE:

sustav sudova koji tumače i primjenjuju zakon, rješavaju sporove i provode pravdu u ime države.

Povezane teme

- ne/pravda
- prava manjina
- sigurnost
- transparentnost
- povjerenje

SMJERNICE ZA DIJALOG

Zagrijavanje

- Kada čujete riječ “pravosuđe“, koja vam prva asocijacija padne na pamet?
- Koja je uloga pravosuđa u demokratskom svijetu?

Produbljivanje teme

- Što je neovisnost pravosuđa i zašto je ona važna?
- Kakvo je stanje pravosuđa u našoj zemlji?
- Kako su vaša osobna iskustva ili prikazi u medijima oblikovali vašu percepciju o pravosudnom sustavu?

Završno razmišljanje

- Koje su potencijalne prijetnje neovisnosti pravosuđa u našoj zemlji? Što se može učiniti po tom pitanju?
- Trebamo li kao građani steći više znanja o našem pravosudnom sustavu i o njegovoj ulozi u demokraciji? Kakvo bi znanje vama osobno bilo potrebno?

The image features a white background with numerous stylized hands reaching up and down. The hands are drawn with simple outlines in red and blue. Some hands are pointing upwards, while others are pointing downwards, creating a sense of movement and participation. The hands are distributed across the top and bottom of the frame, framing the central text.

POLITIČKE STRANKE

POLITIČKE STRANKE:

organizirane skupine pojedinaca koje igraju središnju ulogu u predstavničkim demokracijama predstavljanjem kandidata za položaje, mobiliziranjem glasača i zagovaranjem određenih politika i ideologija.

Povezane teme

- izbori
- vodstvo
- povjerenje
- glasanje

SMJERNICE ZA DIJALOG

Zagrijavanje

- Na što pomislite kad čujete izraz "političke stranke"?
- Koja je uloga političkih stranaka u demokratskom sustavu?

Produbljivanje teme

- Jesu li političke stranke u našoj zemlji pouzdane i/ili vrijedne povjerenja? Ako da - zašto, ako ne - zašto ne?
- Jeste li član političke stranke? Ako da - što vas je potaknulo da se pridružite? Ako ne - zašto ne?

Završno razmišljanje

- Kako građani mogu pozvati političke stranke na odgovornost za njihova obećanja i postupke?
- Na koji način možemo poboljšati političke stranke i političare u našoj zemlji?
- Kako možemo potaknuti sebe ili druge ljude da se uključe u politiku?

POLITIKA

POLITIKA:

aktivnosti, procesi i sustavi kroz koje se donose odluke i raspodjeljuje moć u društvu. U demokraciji politika treba odražavati volju naroda, ali također može biti prostor sukoba, kompromisa i borbe za moć.

Povezane teme

- građanska ne/aktivnost
- javna politika
- političke stranke
- aktivno građanstvo

SMJERNICE ZA DIJALOG

Zagrijavanje

- Što za vas znači "politika" i kako vidite njezinu ulogu u svakodnevnom životu?
- Što mislite, koja je uloga političara u demokratskom društvu?
- Što mislite, kako politika utječe na način na koji se donose odluke u vašoj zajednici ili državi?

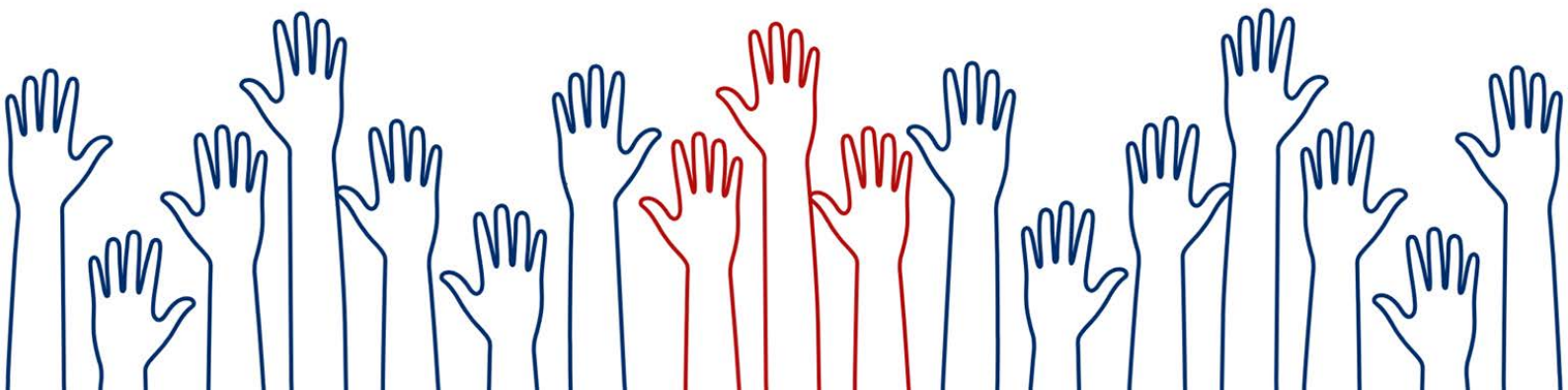
Produbljivanje teme

- Koje su osobine po vašem mišljenju ključne za učinkovito vođenje i vladanje političara?
- Možete li se sjetiti vremena kada su političke odluke značajno utjecale na vaš život ili zajednicu? Kakvu su ulogu u tome odigrali političari?

Završno razmišljanje

- Što još, osim glasanja, pojedinci i zajednice mogu učiniti kako bi se aktivnije uključili u politiku?
- Kako možemo promicati pozitivnije i inkluzivnije političko okruženje koje potiče sudjelovanje i povjerenje?

POPULIZAM

POPULIZAM:

pristup koji nastoji zastupati interese i glasove običnih ljudi protiv percipirane elite ili establišmenta.

Povezane teme

- dezinformacije
- ekonomska nejednakost
- obrazovanje
- pouke iz povijesti
- nacionalizam

SMJERNICE ZA DIJALOG

Zagrijavanje

- Koje su ključne karakteristike populističkih pokreta ili populističkih političara?
- Kako je populizam utjecao na politiku u našoj zemlji ili u Europi?

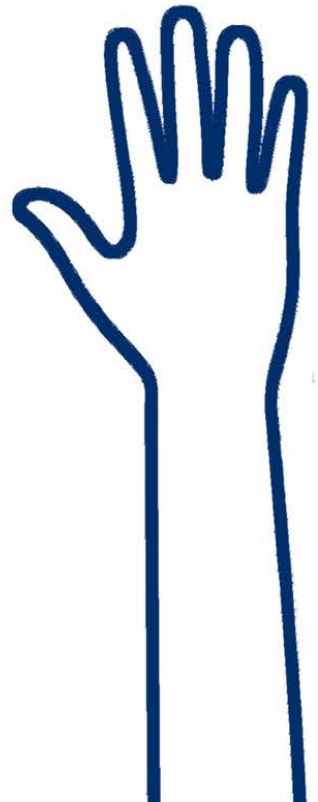
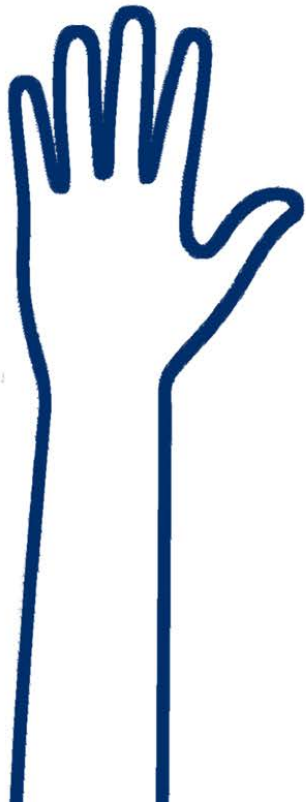
Produbljivanje teme

- Možete li navesti osobna iskustva koja su oblikovala vaše stavove o populizmu?
- Što je to u populističkim narativima što ih čini privlačnim biračima?

Završno razmišljanje

- Na koji bi način obrazovanje moglo riješiti temeljne uzroke populizma?
- Koje bi strategije mogle biti učinkovite u suprotstavljanju populističkim narativima?

**POUKE
IZ
POVIJESTI**

POUKE IZ POVIJESTI:

uključuju kritičko ispitivanje i pozitivnih i bolnih aspekata prošlosti kako bi se razumio njihov trajan utjecaj na današnje društvo. Potiče pojedince i zajednice da promišljaju o povijesnim događajima i njihovim poukama kako bi izbjegli ponavljanje pogrešaka i izgradili bolju budućnost.

Povezane teme

- ne/pravda
- obrazovanje
- nacionalizam
- prava manjina

SMJERNICE ZA DIJALOG

Zagrijavanje

- Što su za vas "pouke iz povijesti"?
- Možete li se sjetiti povijesnog događaja ili razdoblja za koje vjerujete da bi naše društvo trebalo učiti iz njega i bolje ga razumjeti?

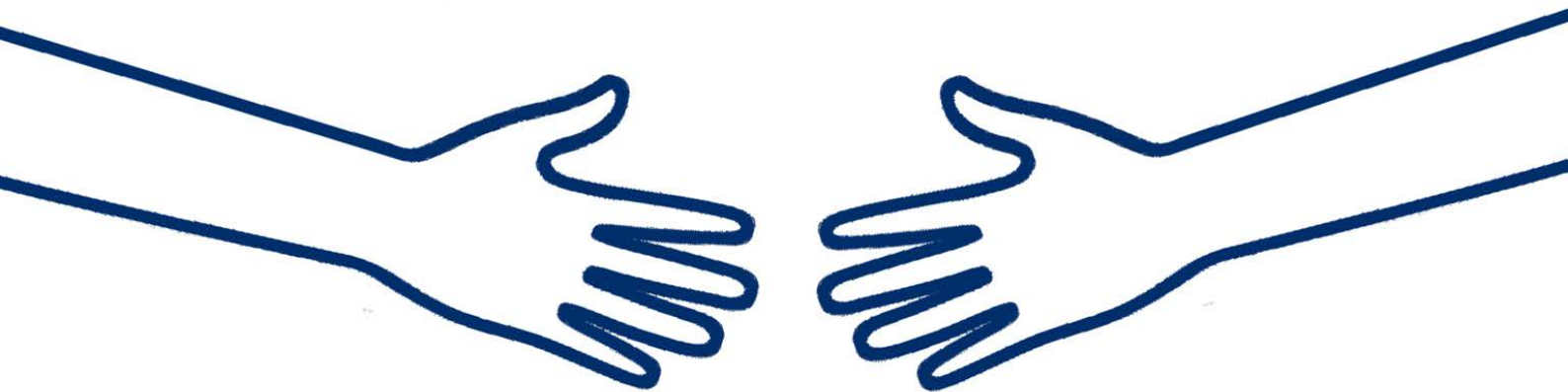
Produbljivanje teme

- Što mislite, zašto je važno da pojedinci i zajednice razmišljaju i uče o pozitivnim i teškim aspektima povijesti?
- Koji su izazovi ili prepreke s kojima se pojedinci ili društva mogu suočiti kada se suoče s teškim aspektima povijesti?
- Kako možemo prevladati te izazove kako bismo bili sigurni da smisleno učimo iz prošlosti?

Završno razmišljanje

- Kako političari, predstavnici medija, nastavnici i lideri zajednice mogu konstruktivno uključiti pouke izvučene iz povijesti u javni diskurs?
- Koje mjere možete poduzeti kako biste osigurali da mi, kao društvo, učimo iz povijesti na način koji potiče rast i pozitivne promjene?

POVJERENJE

POVJERENJE:

povjerenje koje građani imaju u svoje demokratske institucije, procese i vođe da djeluju u najboljem javnom interesu, poštuju vladavinu prava i štite prava i slobode pojedinca.

Povezane teme

- otpornost
- korupcija
- odgovornost javnih službenika
- demokracija

SMJERNICE ZA DIJALOG

Zagrijavanje

- Što za vas znači "povjerenje u demokraciju"?
- Kako biste okvalificirali razinu povjerenja u demokraciju, demokratske institucije i lidere u našoj zemlji danas? (Ako je visoka - što pridonosi ovoj pozitivnoj kvalifikaciji; ako je niska - zašto?)

Produbljivanje teme

- Možete li podijeliti priču o vremenu, događaju ili situaciji koja je imala snažan negativan učinak na vaše povjerenje u demokraciju?
- A obrnuto - možete li podijeliti priču o vremenu, događaju ili situaciji koji su pozitivno utjecali na vaše povjerenje u demokraciju?

Završno razmišljanje

- Kako pojedinci i zajednice mogu raditi na ponovnoj izgradnji ili jačanju povjerenja u demokratske institucije i procese?

PRIVATNOST

PRIVATNOST:

stanje slobode od pažnje javnosti ili nesankcioniranog upada. Pravo na tajnost svojih osobnih stvari, na slobodno povezivanje s kim god želite i na kontrolu nad tim tko može vidjeti ili koristiti informacije o vama.

Povezane teme

- sloboda govora
- ljudsko dostojanstvo
- mediji
- sigurnost
- tolerancija

SMJERNICE ZA DIJALOG

Zagrijavanje

- Što za vas znači privatnost u digitalnom dobu?
- Zašto se privatnost smatra temeljnim ljudskim pravom?

Produbljivanje teme

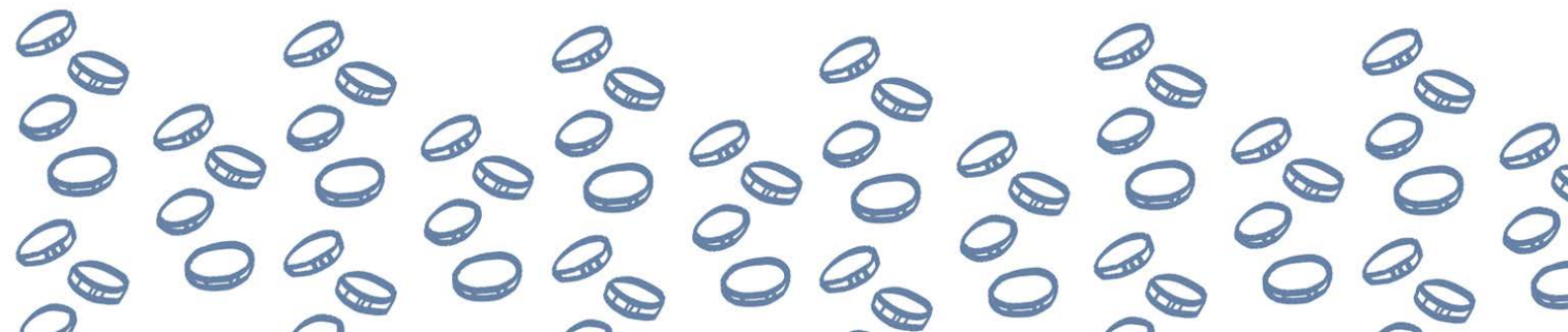
- Koje su najveće prijetnje privatnosti na internetu?
- Kako vi osobno upravljate svojom privatnošću na internetu i u stvarnom životu?
- Na koji način su društveni mediji utjecali na naše razumijevanje i korištenje privatnosti?

Završno razmišljanje

- Kako možete educirati sebe i druge o pitanjima privatnosti?
- Što možemo učiniti da povećamo i zaštitimo svoju privatnost?

A collection of blue line-art hands reaching down from the top of the frame, symbolizing collective effort or support.

PROSPERITET

A collection of blue line-art coins scattered across the bottom of the frame, symbolizing wealth or prosperity.

PROSPERITET:

stanje ekonomskog blagostanja i kvalitete života postignuto demokratskim upravljanjem, koje osigurava pravednu raspodjelu resursa, mogućnosti za osobni i društveni razvoj te zaštitu individualnih prava i sloboda. Ne obuhvaća samo materijalno bogatstvo, već i društvene, političke i ekološke dimenzije koje pridonose općem zdravlju i održivosti društva.

Povezane teme

- nejednakost
- ne/pravda
- migracija
- javna sfera
- otpornost

SMJERNICE ZA DIJALOG

Zagrijavanje

- Što za vas znači "prosperitet"?
- Vidite li kakvu poveznicu između prosperiteta i demokracije? Možete li objasniti zašto?

Produbljivanje teme

- S kojim se izazovima suočavaju demokracije u postizanju istinskog blagostanja za sve građane?
- Kakav je odnos između održivosti okoliša i prosperiteta?

Završno razmišljanje

- Kada biste mogli provesti jednu promjenu javne politike za povećanje prosperiteta u našem demokratskom društvu, što bito bilo?
- Kako zajednice mogu raditi zajedno na promicanju zajedničkog prosperiteta?

RADIKALIZACIJA I EKSTREMIZAM

RRADIKALIZACIJA I EKSTREMIZAM:

radikalizacija je proces kroz koji pojedinci ili skupine usvajaju ekstremne ideologije ili uvjerenja, što često dovodi do ponašanja koje se može manifestirati u političkom, vjerskom ili društvenom ekstremizmu, koji uključuje zagovaranje ili korištenje nasilja za postizanje ideoloških ciljeva.

Povezane teme

- polarizacija
- nationalism
- nacionalizam
- populizam

SMJERNICE ZA DIJALOG

Zagrijavanje

- Što podrazumijevate pod pojmovima "radikalizacija" i "ekstremizam"?
- Možete li se sjetiti primjera radikalizacije ili ekstremizma iz sadašnjosti ili novije povijesti naše zemlje?

Produbljivanje teme

- Koji čimbenici ili utjecaji doprinose radikalizaciji pojedinaca ili skupina?
- Kako ekstremizam utječe na pojedince, zajednice i društvenu koheziju?

Završno razmišljanje

- Što pojedinci mogu poduzeti kako bi promicali toleranciju, razumijevanje i otpornost na ekstremističke ideologije u svojim zajednicama?
- Koje su neke od strategije ili pristupi koji mogu biti učinkoviti u sprječavanju ili borbi protiv radikalizacije i ekstremizma?

RAT

RAT:

stanje oružanog sukoba između naroda, skupina ili država, često potaknuto duboko ukorijenjenim razlikama kao što su politički, ekonomski, teritorijalni, ideološki sporovi ili nejednaki odnosi moći. Narativi koji okružuju rat oblikovani su povijesnim problemima, nacionalnim interesima i dinamikom moći te često ostavljaju trajne ožiljke na društva.

SMJERNICE ZA DIJALOG

Povezane teme

- mir
- konflikt
- medijacija
- nacionalizam
- geopolitika

Zagrijavanje

- Na što prvo pomislite kad čujete riječ "rat"?
- Što mislite, zašto se ratovi nastavljaju događati unatoč šteti koju uzrokuju?
- Što mislite, kako moć i neravnoteža moći doprinose izbijanju rata?

Produbljivanje teme

- Koji su neki od temeljnih uzroka ratova kroz povijest?
- Kako različiti narativi o istom ratu oblikuju javno mišljenje i nasljeđe sukoba?
- Možete li se sjetiti primjera u kojem je rat bio rezultat neravnoteže moći? Kako se ta neravnoteža mogla riješiti bez nasilja?

Završno razmišljanje

- Što možemo naučiti iz korijena i priča o prošlim ratovima kako bismo spriječili buduće sukobe?
- Što pojedinci, vlade ili međunarodne organizacije za promicanje mira i rješavanje sukoba mogu poduzeti prije nego što oni eskaliraju u rat?

RAZNOLIKOST

RAZNOLIKOST:

obuhvaća raspon ljudskih razlika kao što su identitet, socijalno podrijetlo, spol, dob i drugo. U praksi raznolikost obično podrazumijeva uključivanje ili angažiranje ljudi iz različitih sredina.

Povezane teme

- pravednost
- inkluzija
- mir
- demografske promjene
- ljudska i manjinska prava

SMJERNICE ZA DIJALOG

Zagrijavanje

- Je li u vašim lokalnim ili nacionalnim tijelima za donošenje odluka ili u civilnom društvu zastupljena raznolika skupina ljudi?
- Koje vrste prednosti ili poteškoća može imati raznolika skupina ljudi prilikom donošenja odluka o nečemu?

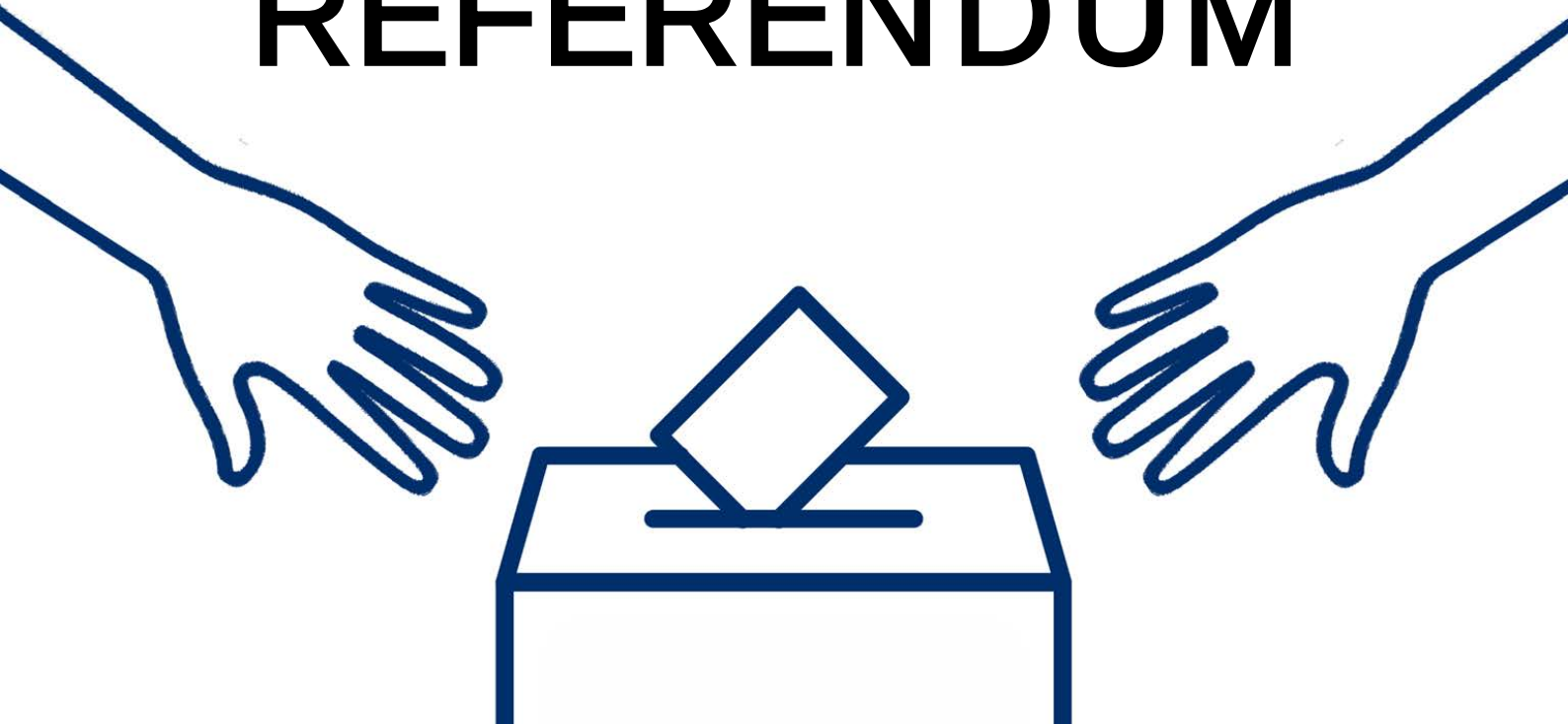
Produbljivanje teme

- Možete li se prisjetiti posjeta ili sudjelovanja u mjestu, zajednici ili događaju na kojem je bila prisutna raznolika skupina ljudi?
- Što ste naučili iz tog iskustva?

Završno razmišljanje

- Kako vaša zajednica ili država mogu podržati raznolikost u procesima donošenja odluka?
- Kako svatko od nas može osobno podržati različitost i povjerenje među različitim ljudima?

REFERENDUM

REFERENDUM:

izravno glasanje birača o prijedlogu, zakonu ili političkom pitanju koje se obično odvija na razini nacionalnog procesa donošenja odluka. To je primjer izravne demokracije; svatko s pravom glasa može sudjelovati.

Povezane teme

- aktivno građanstvo
- transparentnost
- demokracija
- glasanje
- sloboda izbora

SMJERNICE ZA DIJALOG

Zagrijavanje

- Kakav referendumski sustav imamo u našoj zemlji?
- Kojih se nedavno održanih referenduma u našoj zemlji možete sjetiti?

Produbljivanje teme

- O kakvim biste temama voljeli da se odlučuje na referendumu i zašto?
- Jeste li bili aktivni u procesu referenduma i što vas je navelo na to?

Završno razmišljanje

- Jesu li referendumi u našoj zemlji bili učinkoviti? Što mislite zašto je to bilo tako?
- Kakve biste radnje donositelja odluka i službenika javne uprave po pitanju referenduma željeli vidjeti?

RODNA RAVNOPRAVNOST

RODNA RAVNOPRAVNOST:

stanje u kojemu svi rodovi uživaju jednaka prava, resurse i mogućnosti.

Povezane teme

- raznolikost
- sloboda izbora
- sloboda govora
- ženska prava
- vodstvo
- ljudska prava
- jednakost

SMJERNICE ZA DIJALOG

Zagrijavanje

- Što vam pada na pamet kad razmišljate o rodnoj ravnopravnosti?
- Koji su izvori potpore rodnoj ravnopravnosti u vašoj zemlji ili području?

Produbljivanje teme

- Postoje li problemi u pogledu rodne ravnopravnosti u vašoj zajednici, na vašem radnom mjestu ili u našoj zemlji?
- Možete li podijeliti osobno iskustvo koje se tiče rodne ravnopravnosti iz vašeg svakodnevnog života?

Završno razmišljanje

- Koje biste mjere željeli vidjeti u vašoj zajednici ili društvu kako biste podržali rodnu ravnopravnost?
- Što svatko od nas može učiniti kako bi podržao rodnu ravnopravnost?

SEGREGACIJA

SEGREGACIJA:

društveno i/ili demografsko razdvajanje različitih skupina unutar područja ili zemlje, pri čemu nastaju jasne podjele, npr. između ruralnih i urbanih područja, obrazovnog porijekla ili kulturnih i socioekonomskih skupina, što u konačnici dovodi do različitih oblika nejednakosti.

Povezane teme

- sigurnost
- demografske promjene
- građanska ne/aktivnost
- povjerenje
- migracija
- obrazovanje
- mladi

SMJERNICE ZA DIJALOG

Zagrijavanje

- Postoje li u društvu jednake šanse i mogućnosti za različite skupine ljudi?
- Zašto je segregacija problematična u društvu?

Produbljivanje teme

- Jeste li primijetili ovu pojavu u svakodnevnom životu ili u društvu? Možete li navesti nekoliko primjera?
- Kakve emocije ili misli imate o ovim primjerima? Kakva su životna iskustva možda doprinijela tome da imate takvu perspektivu?

Završno razmišljanje

- Kako možemo spriječiti segregaciju u našem gradu, području ili društvu?
- Na koji način bi, po vašem mišljenju, donositelji odluka i/ili službenici javne uprave mogli djelovati kako bi spriječili socijalnu i regionalnu segregaciju?

SIGURNOST

SIGURNOST:

uvjet ili stanje slobode od opasnosti, prijetnje ili štete u vašem društvu, vašem području i vašoj zajednici. Također, sigurnost i obrana suverene države, uključujući njezine građane, gospodarstvo i institucije, što se smatra dužnošću vlasti.

Povezane teme

- demokracija
- civilno društvo
- otpornost
- geopolitika
- radikalizacija i ekstremizam
- klimatske promjene
- zaštita okoliša

SMJERNICA ZA DIJALOG

Zagrijavanje

- Koje je značenje riječi “sigurnost” u kontekstu demokracije?
- Zašto je sigurnost važna za pojedince i društva?

Produbljivanje teme

- Kakve stvari vas brinu ili vam pružaju osjećaj sigurnosti u pogledu sigurnosti naše zemlje ili zajednice u bliskoj budućnosti?
- Jeste li ikada doživjeli kršenje sigurnosti ili prijetnju (npr. provala, kibernetički napad)?
- Na koji način vi ili članovi vaše obitelji podržavate sigurnost vašeg svakodnevnog života, zemlje ili zajednice?

Završno razmišljanje

- Koje akcijske korake biste željeli da vlada, civilno društvo i javna uprava poduzmu kako bi ojačali sigurnost u našoj zemlji ili zajednici?
- Da možete promijeniti jednu stvar kako biste poboljšali sigurnost u našoj zajednici, što bi to bilo?

SLOBODA IZBORA

SLOBODA IZBORA:

pravo, mogućnost i autonomija pojedinca da izvrši radnju izabranu između najmanje dvije dostupne opcije bez vanjskih ograničenja.

Povezane teme

- raznolikost
- sloboda govora
- rodna ravnopravnost
- autoritarizam
- klimatske promjene
- izbori

SMJERNICE ZA DIJALOG

Zagrijavanje

- Što ja za vas “sloboda izbora“?
- Zašto je sloboda izbora važna ili problematična u društvu ili demokraciji?

Produbljivanje teme

- Zašto je sloboda izbora važna ili problematična za vas? Želite li podijeliti svoja iskustva u vezi s tim?
- Zašto je ponekad teško djelovati u skladu s vlastitim vrijednostima i/ili potrebama? Što se može učiniti kako bi se to olakšalo?

Završno razmišljanje

- Kako se u našoj zemlji može podržati i unaprijediti sloboda izbora?
- Koje akcijske mjere biste voljeli vidjeti od donositelja odluka, medija i aktivnih građana u vezi ove teme?

SOLIDARNOST

SOLIDARNOST:

jedinstvo i uzajamna podrška među ljudima kao odgovor na zajedničke ciljeve, vrijednosti i izazove koji uključuju jedinstveno i zajedničko djelovanje kako bi podržali jedni druge, često u potrazi za društvenom pravdom, jednakošću i zajedničkim ciljevima.

Povezane teme

- demokracija
- dijalog
- aktivno građanstvo
- inkluzija
- povjerenje

SMJERNICE ZA DIJALOG

Zagrijavanje

- Što je za vas solidarnost?
- Kako definirate solidarnost u kontekstu zajednice po vašem izboru?

Produbljivanje teme

- Možete li navesti nedavne primjere solidarnosti u našoj zajednici ili zemlji?
- A osobno - možete li podijeliti priču o solidarnosti drugih prema vama?
- Koje su neke od uobičajenih prepreka solidarnosti u društvu?

Završno razmišljanje

- Što možemo učiniti kako bismo potaknuli osjećaj solidarnosti u našim svakodnevnim životima?
- Gdje ili u kojoj zajednici biste sami mogli podržati druge i poduzeti nešto u bliskoj budućnosti?

**SLOBODA
GOVORA**

SLOBODA GOVORA:

pravo pojedinca ili skupine ljudi da izraze svoja mišljenja i ideje bez zakonskih sankcija ili cenzure.

Povezane teme

- dezinformacija
- dijalog
- ženska prava
- polarizacija
- ljudska prava
- mediji

SMJERNICE ZA DIJALOG

Zagrijavanje

- Što za vas znači 'sloboda govora'?
- Zašto je sloboda govora važna ili problematična u društvu?
- Kako bi izgledalo društvo bez mogućnosti slobodnog izražavanja?

Produbljivanje teme

- Što bi vas moglo spriječiti da slobodno govorite?
- Kako možemo istovremeno podržavati slobodu govora i boriti se protiv govora mržnje i dezinformacija u našim društvima?

Završno razmišljanje

- Što mislite, koje akcijske korake trebamo poduzeti u našem društvu kako bismo podržali slobodu govora?
- Što možete učiniti kako biste potaknuli sebe i druge da otvoreno govorite?

STARENJE EUROPE

STARENJE EUROPE:

demografski trend sve starijeg stanovništva u mnogim europskim zemljama, pri čemu pad nataliteta i dulji životni vijek dovode do sve većeg udjela starijih građana. Ova promjena ima širok raspon implikacija za društvo, uključujući izazove za zdravstvene sustave, mirovinske fondove, tržišta rada i socijalne usluge.

Povezane teme

- demografske promjene
- migracija
- javne politike
- ljudsko dostojanstvo
- ekonomska
nejednakost

SMJERNICE ZA DIJALOG

Zagrijavanje

- Što vam pada na pamet kad pomislite na starenje stanovništva?
- Što mislite, zašto Europa doživljava ovaj trend i kako ga možemo usporediti s drugim regijama?
- Na koji način možemo preoblikovati priču o starenju kako bismo istaknuli prilike i prednosti koje ono donosi društvu, umjesto da se usredotočimo isključivo na izazove?

Produbljivanje teme

- Koje su društvene, gospodarske i političke posljedice starenja društva?
- Kako vlade i zajednice mogu odgovoriti na potrebe stanovništva koje stari, a istovremeno uravnotežiti resurse za mlađe generacije?
- Na koje načine starije osobe doprinose društvu i kako ih društvo može bolje podržati u tome?

Završno razmišljanje

- Što mislite, koje su promjene potrebne da bi se osigurala dobrobit stanovništva koje stari u Europi?
- Kako možemo poticati međugeneracijsku solidarnost i razumijevanje u društvima koja stare?

SUDJELOVANJE MLADIH

SUDJELOVANJE MLADIH:

aktivno uključivanje mladih u odgovorne i zahtjevne aktivnosti koje se bave stvarnim potrebama, pružajući im mogućnost sudjelovanja u planiranju i procesu donošenja odluka.

Povezane teme

- glasanje
- dijalog
- građanska ne/aktivnost
- obrazovanje
- mladi
- aktivno građanstvo

SMJERNICE ZA DIJALOG

Zagrijavanje

- S kojim metodama sudjelovanja mladih ste upoznati?
- Kakve teme ili društveni ciljevi obično privlače mlade ljude?
- Koji čimbenici čine sudjelovanje mladih smislenim, a ne površnim ili simboličnim?

Produbljivanje teme

- Kakvo je vaše iskustvo sudjelovanja u participativnom procesu kao mlada osoba?
- Kako je bilo i što ste naučili tijekom procesa?
- Što mislite, kako se mladi ljudi mogu potaknuti na iskrenije sudjelovanje u odlukama koje na njih utječu?

Završno razmišljanje

- Kako možemo poboljšati sudjelovanje mladih u našim zajednicama, gradovima i društvu kako bismo osigurali da ono bude smisleno, a ne samo simbolično?

SUSTAV
PROVJERA I
RAVNOTEŽA

SUSTAV PROVJERA I RAVNOTEŽA:

sustav u demokratskom upravljanju u kojem različite grane vlasti imaju moć međusobnog ograničavanja ovlasti, osmišljen kako bi se spriječilo da bilo koja grana postane premoćna.

Povezane teme

- autoritarizam
- demokracija
- odgovornost
- povjerenje

SMJERNICE ZA DIJALOG

Zagrijavanje

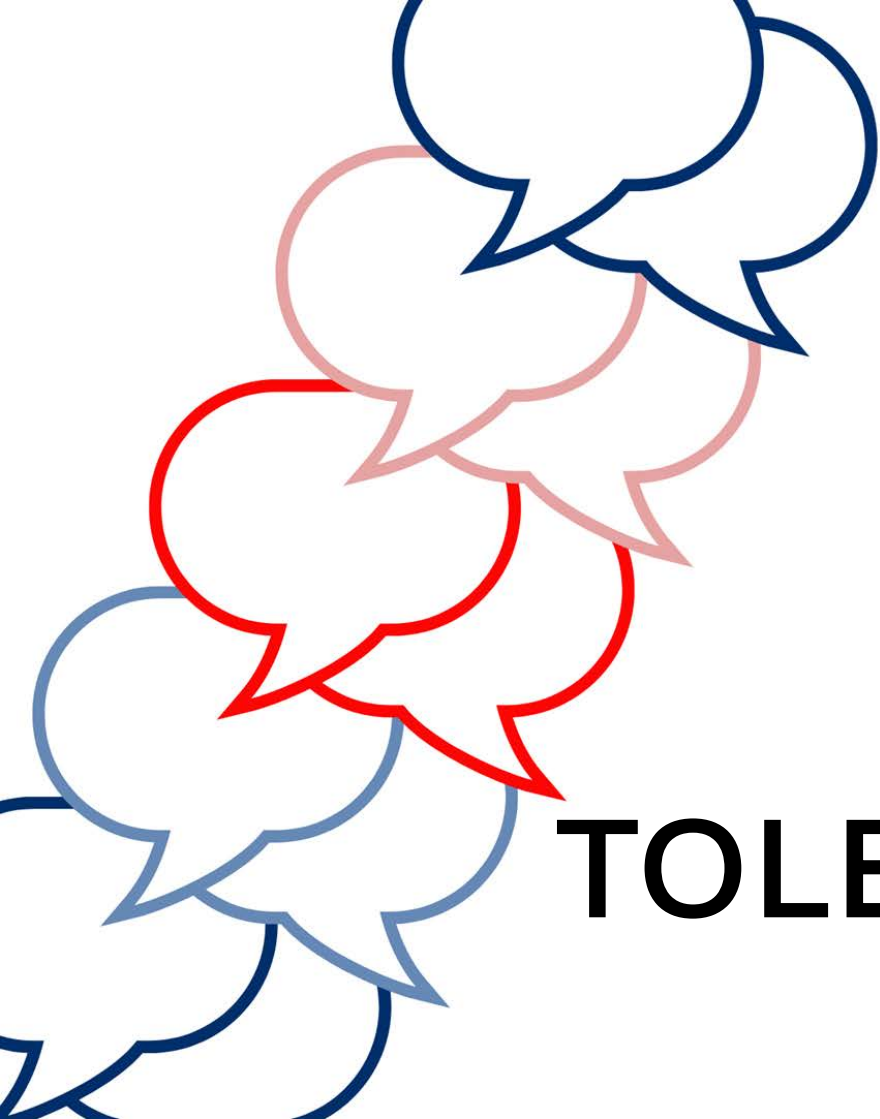
- Na što pomislite kad čujete izraz "sustav provjera i ravnoteža"?
- Koje su različite grane vlasti uključene u taj oblik kontrole?
- Zašto je sustav provjera i ravnoteža važan u demokraciji?

Produbljivanje teme

- Kako se sustav provjera i ravnoteža primjenjuje u našoj zemlji?
- S kakvim se izazovima suočava sustav provjera i ravnoteža u našoj zemlji?

Završno razmišljanje

- Kako građani i civilno društvo mogu igrati ulogu u održavanju i jačanju takvog sustava u vladi?
- Kakvu biste podršku ili ohrabrenje trebali za tako nešto?

TOLERANCIJA

TOLERANCIJA:

spremnost na prihvaćanje i poštovanje različitih mišljenja, uvjerenja i ponašanja, osobito ako se razlikuju od vaših.

Povezane teme

- demokracija
- dijalog
- raznolikost
- ljudska prava
- inkluzija

SMJERNICE ZA DIJALOG

Zagrijavanje

- Što je "tolerancija"?
- Zašto je tolerancija važna u raznolikom društvu?

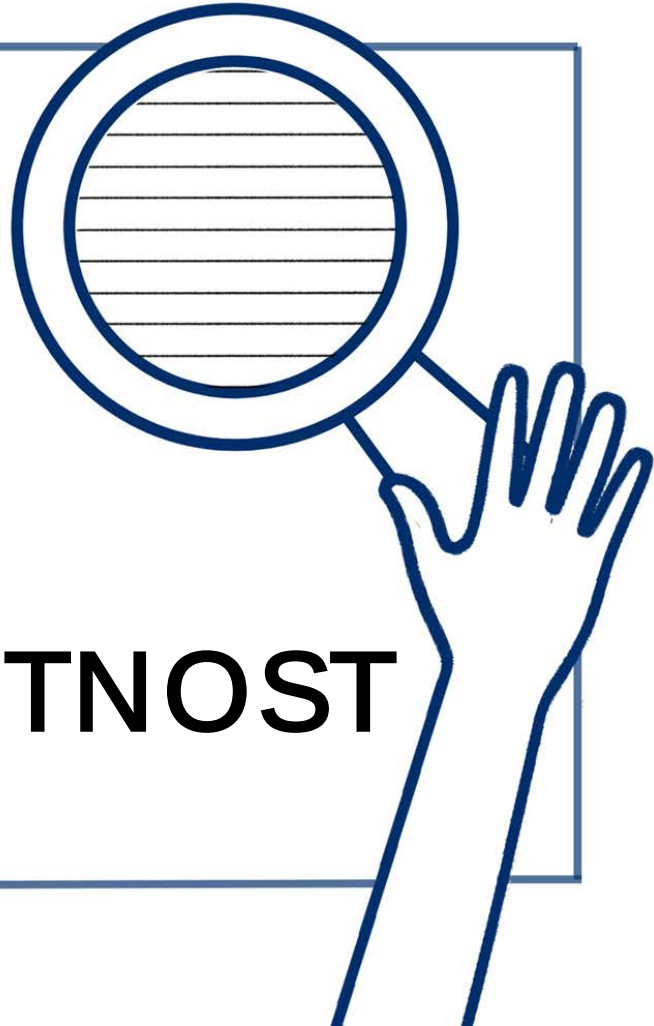
Produbljivanje teme

- Koje se pouke mogu izvući iz prošlih slučajeva netolerancije u našoj zemlji?
- Što uzrokuje netrpeljivost prema ljudima koji su drugačiji?
- S kojim izazovima se susrećete kada pokušavate biti tolerantni?

Završno razmišljanje

- Koje korake možete poduzeti kako biste postali tolerantniji u svakodnevnom životu?
- Kako možete podržati druge u prakticiranju tolerancije?

TRANSPARENTNOST

TRANSPARENTNOST:

kvaliteta ili stanje otvorenosti, iskrenosti i izravnosti u vezi s različitim aspektima upravljanja, poslovanja i procesa donošenja odluka. Spremnost vlade i javnog sektora za prihvatanje novih ideja, zahtjeva i potreba.

SMJERNICE ZA DIJALOG

Zagrijavanje

- Što za vas znači transparentnost? Što, prema vašem iskustvu, podržava ili ometa transparentnost?
- Zašto je transparentnost važna u različitim sektorima (npr. u vladi, poduzećima, neprofitnim organizacijama)?

Produbljivanje teme

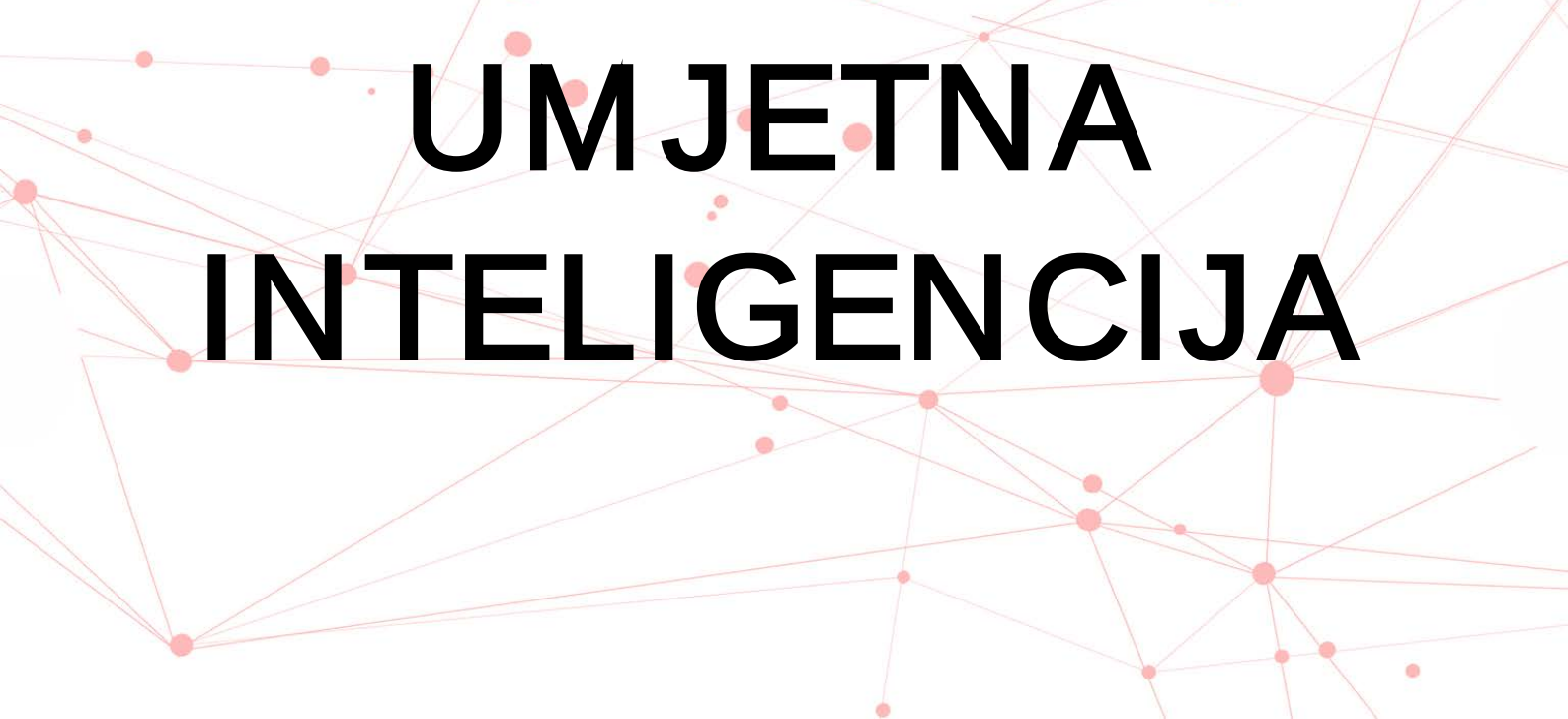
- Jeste li ikada iskusili nedostatak transparentnosti u organizaciji ili sustavu?
- Jeste li primijetili promjene u pogledu transparentnosti u našem društvu u usporedbi sa stanjem u prošlosti? Kakve?

Završno razmišljanje

- Što bi se dogodilo da je naše društvo transparentnije?
- Kad biste mogli implementirati jednu promjenu za poboljšanje transparentnosti u svojoj organizaciji ili zajednici, što bi to bilo?

Povezane teme

- demokracija
- sigurnost
- dezinformacija
- povjerenje
- odgovornost javnih
- službenika
- korupcija

UMJETNA INTELIGENCIJA

UMJETNA INTELIGENCIJA:

grana računalne znanosti usmjerena na stvaranje sustava sposobnih za izvršavanje zadataka koji obično zahtijevaju ljudsku inteligenciju.

Povezane teme

- dezinformacija
- polarizacija
- privatnost
- sigurnost
- povjerenje

SMJERNICE ZA DIJALOG

Zagrijavanje

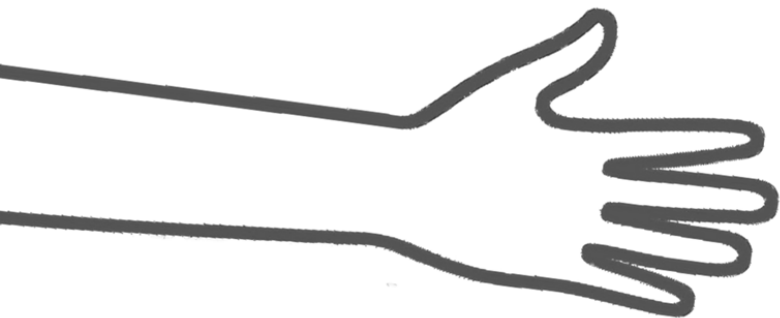
- Što je umjetna inteligencija?
- Kako umjetna inteligencija može utjecati na javno mišljenje i politički diskurs?

Produbljivanje teme

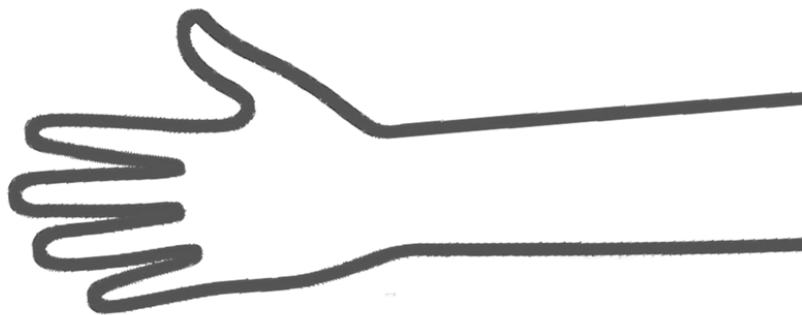
- Koje su vaše brige ili nade u vezi s umjetnom inteligencijom i njezinim potencijalnim koristima ili štetama za društvo?
- Kako umjetna inteligencija utječe na vaš život?

Završno razmišljanje

- Kako se pripremiti za buduće izazove koje bi umjetna inteligencija mogla predstavljati demokratskim sustavima?
- Koja je vaša vizija buduće integracije umjetne inteligencije i demokracije te kako možemo raditi na ostvarenju te vizije?

USAMLJENOST

USAMLJENOST::

subjektivno emocionalno stanje koje se odlikuje dubokim osjećajem praznine, izolacije i nedostatka smislenih veza s drugima. Čovjek može osjećati usamljenost unatoč pripadnosti grupi i osjećati zadovoljstvo dok je sam.

Povezane teme

- građanska dužnost
- ljudsko dostojanstvo
- volontiranje
- ekonomska nejednakost
- obrazovanje

SMJERNICE ZA DIJALOG

Zagrijavanje

- Kako biste opisali usamljenost?
- Mislite li da se u našem društvu dovoljno govori o usamljenosti? Koji su drugi fenomeni, poput socijalne izolacije, povezani s tim?

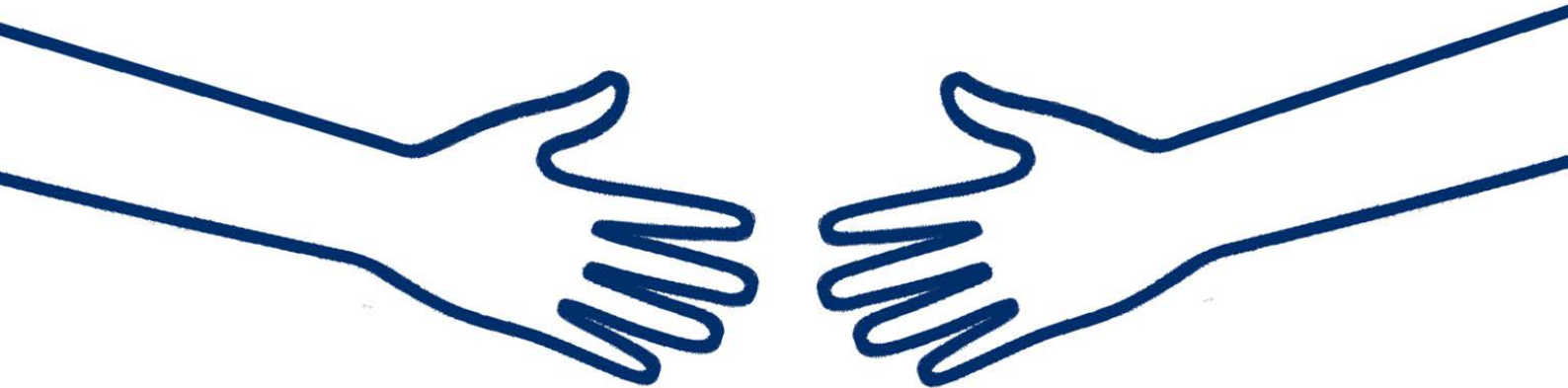
Produbljivanje teme

- Kako struktura suvremenog društva - kao što su nedostatak društvenih okupljanja ili manja uključenost u zajednicu - pridonosi usamljenosti?
- Prema vašem iskustvu, koje vrste aktivnosti i društvenih okupljanja sprječavaju usamljenost?

Završno razmišljanje

- Koje su skupine ljudi rizične u smislu osjećaja usamljenosti i socijalne izolacije ili kao da ne pripadaju našem društvu?
- Koje bi javne politike, programi zajednice ili inicijative mogle pomoći u ponovnoj izgradnji društvenih veza i poticanju smislenih veza?
- Koje mjere možemo osobno poduzeti u svakodnevnom životu kako bismo smanjili usamljenost i ojačali društvene veze u našim zajednicama?

VOLONTIRANJE

VOLONTIRANJE:

dobrovoljan rad za organizaciju, zajednicu ili pokret bez naknade.

Povezane teme

- aktivno građanstvo
- civilno društvo
- građanska ne/aktivnost
- obrazovanje
- vodstvo
- solidarnost
- mladi

SMJERNICE ZA DIJALOG

Zagrijavanje

- Koje su trenutno najveće ili najutjecajnije volonterske organizacije u našem društvu?
- Kako bi izgledalo demokratsko društvo bez volontiranja?

Produbljivanje teme

- Jeste li volontirali negdje? Gdje? Ako imate mnogo primjera, podijelite one koji su vam najviše značili.
- Kakav je utjecaj na vaš život imalo vaše volontersko iskustvo?

Završno razmišljanje

- Kakve izazove u vezi s volontiranjem ili civilnim društvom imamo u našoj zajednici i/ili državi?
- Kako građani, organizacije i zajednice mogu podržati volonterstvo?

VLADAVINA PRAVA

VLADAVINA PRAVA:

načelo da su svi pojedinci, institucije i subjekti, javni ili privatni, uključujući vladu, odgovorni prema zakonima koji se primjenjuju pravedno, transparentno i dosljedno kako bi se zaštitila prava svih građana.

Povezane teme

- demokracija
- ne/pravda
- javna sfera
- sigurnost
- povjerenje

SMJERNICE ZA DIJALOG

Zagrijavanje

- Koje primjere možete navesti o provedbi vladavine prava u našem društvu u posljednjih nekoliko godina?
- Zašto je vladavina prava važna u demokratskom društvu?
- Što bi se moglo dogoditi i kako bi izgledala naša država da se vladavina prava ne provodi?

Produbljivanje teme

- Možete li navesti nekoliko uobičajenih izazova vladavine prava?
- Mislite li da razumijete i znate dovoljno o ovom demokratskom principu? Kakve informacije biste željeli dobiti o tome, gdje i zašto?
- Kako biste ocijenili stanje vladavine prava u našoj zemlji? (ako 'dobro' - zbog čega? ako 'loše' - zašto?)

Završno razmišljanje

- Koje se mjere mogu poduzeti kako bi se osnažila vladavina prava u našoj zemlji?
- Jeste li naučili nešto novo kroz ovu raspravu?
- Kakvu ulogu može igrati obrazovanje u promicanju vladavine prava?

VODSTVO

VODSTVO:

spособnost vođenja, inspiriranja i utjecanja na pojedince ili skupine.

Povezane teme

- aktivno građanstvo
- odgovornost
- građanska ne/aktivnost
- političke stranke
- povjerenje
- mediji

SMJERNICE ZA DIJALOG

Zagrijavanje

- Kako razlikujete vodstvo i menadžment?
- Koje inspirativne društvene ili političke vođe iz povijesti vam padaju na pamet?
- Kakav utjecaj može imati inspirativni vođa u društvu?

Produbljivanje teme

- Tko su neki od trenutnih lidera kojima se divite i zašto?
- Jeste li i sami bili vođa u različitim situacijama ili organizacijama? Što vam je olakšavalo, a što otežavalo posao?
- Kako biste opisali stanje političkih i društvenih lidera u našoj zemlji danas?

Završno razmišljanje

- Koja je vaša vizija budućnosti vodstva u našem društvu i kako možemo raditi na njenom ostvarenju?
- Kako obrazovanje može doprinijeti pripremi dobrih vođa?

**ZAŠTITA
OKOLIŠA**

The image features a white background with a pattern of small, light blue vertical dashes. At the top, there is a row of five speech bubbles. At the bottom, there is a row of many hands raised, with each hand having five fingers. The text 'ZAŠTITA OKOLIŠA' is centered in the middle of the image in a bold, black, sans-serif font.

ZAŠTITA OKOLIŠA:

praksa zaštite prirodnog okoliša od štetnih ljudskih aktivnosti.

Povezane teme

- klimatske promjene
- ljudska prava
- ne/pravda
- migracija
- sigurnost

SMJERNICE ZA DIJALOG

Zagrijavanje

- Što za vas znači “zaštita okoliša”?
- Koje su neke od ključnih komponenti zdravog i održivog okoliša?

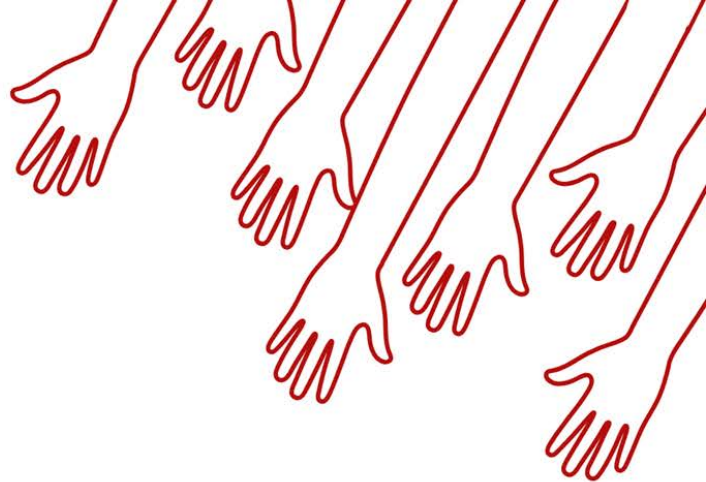
Produbljivanje teme

- Kako ljudske aktivnosti pridonose uništavanju okoliša?
- Kakvo iskustvo imate u vezi sa zaštitom okoliša u svom svakodnevnom životu ili u svojoj zajednici?
- Zašto su klimatske promjene i zaštita okoliša pitanja koja polariziraju ili izazivaju podjele?

Završno razmišljanje

- Koje svakodnevne promjene možete uvesti kako biste doprinijeli zaštiti okoliša?
- Kako možete utjecati na druge da postanu ekološki osviješteni?

ŽENSKA PRAVA

ŽENSKA PRAVA:

ljudska prava i prava koja se traže za žene i djevojčice diljem svijeta. Podržavanje ovih prava znači uklanjanje svih oblika diskriminacije žena i djevojčica.

Povezane teme

- rodna ravnopravnost
- prava manjima
- raznolikost
- sloboda izbora
- sigurnost
- obrazovanje

SMJERNICE ZA DIJALOG

Zagrijavanje

- Kojih se povijesnih događaja u vezi s promicanjem prava žena sjećate? Kako su oni promijenili svijet ili naše društvo?
- S kakvim se izazovima ili diskriminacijom djevojke i žene danas susreću u našem društvu?

Produbljivanje teme

- Kakve su se promjene dogodile u našem društvu i/ili zajednici po pitanju prava žena u 21. stoljeću?
- Kako je ostvarivanje ili uskraćivanje ženskih prava utjecalo na vaš život? Možete li podijeliti neke od primjera?

Završno razmišljanje

- Kako bismo trebali zaštititi prava žena u bliskoj budućnosti?
- Uočavate li nekakva zbivanja na području prava žena koje smatrate zabrinjavajućim?